

культура

К*Ж

щоп'ятниці

всеукраїнський тижневик 3–9 жовтня 2014 р.

і життя

Людмила Смородина

стор. 6–7

Гія Канчелі

стор. 9

... і Андрій Курков

стор. 5

Валерій
ГРИЦЕНКО

НОВИНИ

СОЛІДАРНІСТЬ

У рамках робочого візиту до США міністр культури України Євген Нищук у складі офіційної урядової делегації на чолі з прем'єр-міністром України Арсенієм Яценюком відвідав 69-ту сесію Генеральної Асамблеї ООН у Нью-Йорку.

Під час свого виступу Євген Нищук наголосив на важливості того, що світ гостро реагує на питання, які стосуються утиску прав і сво-

бод того чи іншого народу. Він також підкреслив важливість солідарності світової спільноти щодо підтримки України та недопущення агресії та ескалації конфлікту з боку Росії.

ДІАСПОРА

Міністр культури Євген Нищук, перебуваючи з робочою поїздкою у США в Українському домі в Нью-Йорку, провів зустріч із представниками української громади.

Євген Нищук розповів про роботу Міністерства культури та окреслив перспективи співпраці з українською громадою, зокрема такі, що пов'язані з реальними проектами розвитку вітчизняної кінематографії та залученням додаткових інвестицій на відродження Національної кіностудії художніх фільмів імені Олександра Довженка.

Торкнулися теми інформаційної війни Російської Федерації у світі.

ГАРНИЙ КИТАЙ

Заступник міністра культури України з питань європейської інтеграції Світлана Фоменко відвідала урочистості з нагоди святкування 65-ї річниці заснування Китайської Народної Республіки, які відбулися у Національній філармонії України.

У рамках заходу було представлено фотовиставку «Гарний Китай»,

яка ілюструє життя та досягнення сучасного Китаю.

Під час святкового концерту у Колонному залі імені Миколи Лисенка звучали твори таких відомих композиторів, як Лі Хуанжі, Хе Джиньхао, Фелікс Мендельсон, Петро Чайковський та Георгій Майборода, у виконанні скрипальки, лауреата міжнародних конкурсів Юлії Ван та Академічного симфонічного оркестру Національної філармонії України під керівництвом народного артиста України, головного диригента Романа Кофмана.

ПРЕМІЯ

Міністр культури України Євген Нищук узяв участь у нагородженні щорічною премією Леха Валенси, що 29 вересня відбулося у Гданську (Республіка Польща). Церемонія пройшла у приміщенні Старої Ратуші в самому центрі міста. Цього року ініціатор премії Лех Валенса та члени Комітету премії вирішили присудити поважну нагороду українському громадському руху, що сформувався під час Революції гідності на Євромайдані.

Церемонію нагородження символічно провели у день народження самого Леха Валенси. Євген Нищук подарував екс-президенту Польщі та натхненнику і засновнику руху «Солідарність» металеву військову каску з колекції Українського Дому у Києві. Такі каски вдягали активісти Євромайдану, бажаючи вберегтися від куль снайперів. Особливий малюнок козака на ній створив український художник Василь Власюк.

УКРАЇНОЗНАВСТВО

У рамках робочої поїздки до США міністр культури України Євген Нищук відвідав дитячий навчально-виховний центр «Барвінок» на околиці міста Йонкерс у Вестестері в штаті Нью-Йорк.

Нині у закладі навчаються 22 малюки 2–5 років не лише з родин

українських мігрантів, а й такі, чий сім'ї не мають спільних з Україною коренів, зокрема з Малайзії, США тощо. Суттєву увагу під час навчання надають вивченню українських обрядових і святкових традицій, доносять до дітей основи прикладних мистецтв тощо.

Для України малюки підготували символічні подарунки – дитячі малюнки, а їхні вихователі – кілька пакунків із ліками. Усе це буде пе-

редано до військових шпиталів, де зараз перебувають українські бійці, що постраждали у зоні проведення АТО.

СПРОТИВ ЗЛУ

До 18 жовтня у Харкові за підтримки Міністерства культури України проходитиме XXI Міжнародний музичний фестиваль «Харківські асамблеї – протилежності злу мистецтвом».

Він відбувається під гаслом «Людвіг ван Бетховен. Людина – міра усіх речей». Саме музика геніального композитора несе в собі ідею об'єднання народів у єдину європейську родину. Недарма його славетна «Ода до Радості» стала гімном Європейського союзу.

ПАМ'ЯТЬ

Перший заступник міністра культури Олеся Островська-Люта взяла участь у відкритті меморіальної дошки на зовнішній стіні Національного заповідника «Софія Київська» з нагоди 100-ї річниці урочистої присяги добровольчого батальйону «Чеська дружина».

На церемонії відкриття дошки були присутні ветерани війни, представники Посольства Чеської Республіки в Україні, члени неурядової організації «Чехословацька громада

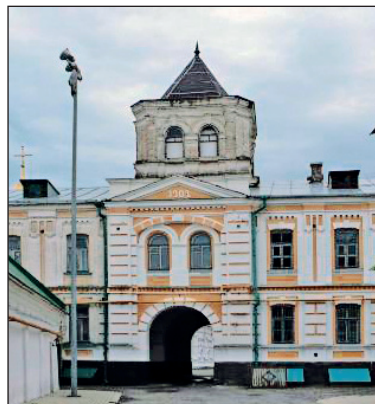
легіонерів», делегації Міністерства оборони Чехії та Міністерства закордонних справ Чехії, а також представники Міністерств культури, оборони, закордонних справ України, Київської міської державної адміністрації та Національного заповідника «Софія Київська».

З НАГОДИ ЮВІЛЕЮ

2–3 жовтня в Національній історичній бібліотеці України – Всеукраїнська науково-практична конференція, присвячена 75-й річниці з часу заснування книгозбірні. Координатори заходу: Міністерство культури України, Національна історична бібліотека України та Київський національний університет культури і мистецтв.

Для обговорення на ювілейній конференції пропонуються такі питання: «Національна історична бібліотека України – бібліографічний центр на допомогу розвитку історичної науки в Україні та методичний центр у галузі історико-краєзнавчої бібліотечної діяльності», «Дослідження історії вітчизняних бібліотек, створення літописів найбільших книгозбірень країни», «Видатні діячі бібліотечної справи», «Взаємодія бібліотек, архівних установ, музеїв, місцевих краєзнавчих осередків у напрямі вивчення місцевої історії», «Нові вимоги до бібліотечної професії в умовах інформаційного суспільства».

Серед учасників форуму – представники влади, відомі науковці,

краєзнавці, бібліотечні працівники, викладачі вишів, аспіранти та студенти.

Під час роботи конференції демонструватимуться книжково-ілюстративні виставки, відеопрезен-

тації, а також будуть представлені рекламні матеріали, в яких подаватиметься інформація про широкий спектр інформаційних послуг для користувачів бібліотеки.

КІНОПОКАЗ

5 жовтня Національний художній музей України запрошує на унікальний кінопоказ фільму, що розповідає про видатного художника-конструктивіста Василя Ермілова. Це знайомство з особистістю, художником, якому вдалося вчинити мистецьку революцію, попри тоталітарний режим і «вимоги часу». Після перегляду гості матимуть нагоду особисто поспілкуватися з авторами стрічки.

Організатори будуть вдячні відвідувачам за посильні грошові пожертви, а також листи і малюнки (все це можна буде залишити у спеціально відведених скриньках у музеї), що будуть передані нашим українським військовим, які нині боронять Україну у зоні АТО.

ПІДТРИМКА

У Вінниці військовослужбовці-учасники АТО, які проходять лікування у Військово-медичному клінічному центрі Центрального регіону, відвідали концерт рок-гурту «Океан Ельзи». За підтримки місцевої влади та адміністрації гурту для військовиків та їхніх близьких було безкоштовно виділено VIP-зону на Центральному міському стадіоні.

ЗІРВАНІ ГАСТРОЛІ

Російський музикант Андрій Макаревич, відкрито протестуючий проти військової агресії путінського режиму, переніс заплановані на осінь цього року концерти в українських містах. Про це він написав на своїй сторінці у Facebook.

Нагадаємо, 25 вересня невідомі зірвали концерт Андрія Макаревича в Москві, розпорошивши в залі перцевий газ і звинувативши його у зраді путінської Росії. Рок-музикант відомий своєю підтримкою України і засудженням російської влади за окупацію Криму, за що став жертвою цькування з боку пропутінських організацій та кремлівських ЗМІ. У серпні Макаревич прибув на Донбас із гуманітарною місією, де дав концерт для дітей у Святогорську.

редактор
Євген БУКЕТ

наголос

■ ВІКІПЕДІЯ

Громадські активісти створили сторінку у Вікіпедії з назвою «Ленінопад», на якій склали перелік повалених пам'ятників за останній рік, використавши дані новин ЗМІ. Таких нарахували трохи більше чотирьохсот, а умовна інтерактивна карта України (окрім західних регіонів) майже суцільно вкрита червоними цятками.

Знесення Леніна в Харкові в Інтернеті одночасно дивилися близько 50 тисяч людей, а загалом трансляцію переглянули майже півтора мільйона користувачів. Після знищення цього монумента подібна скульптура на головному майдані міста збереглася тільки в одному обласному центрі, який підконтрольний уряду, – Запоріжжі. В Одесі головного Леніна ще в 2006 році прибрали з Куликового поля і перенесли у парк Ленінського комсомолу.

Більшість пам'ятників Леніну збережена на територіях Донецької та Луганської областей. Єдиного реєстру монументів радянським діячам не існує. Ці скульптури не мають статусу пам'ятників архітектури всеукраїнського чи місцевого значення.

■ ПЕРШИЙ ПОВАЛЕНИЙ ЛЕНІН

Радянські пам'ятники в Україні знищували в кілька етапів, й ареал руйнувань із роками поширювався із Заходу на Схід. Перші монументи Володимира Леніна почали демонтувати ще в Радянській Україні. 1 липня 1990 року в місті Червоноград Львівської області зняли перший пам'ятник у республіці, за ним пішли Леніни в усіх містах і селах трьох галицьких областей: Львівської, Тернопільської та Івано-Франківської.

Після провалу «путчу» та оголошення незалежності України 1991 року демонтували головний пам'ятник Леніну на нинішньому майдані Незалежності Києва, така ж доля чекала й на сотні пам'ятників у західних областях країни, а також поодиноких містах центру країни.

Перша хвиля боротьби з пам'ятниками радянського минулого завершилася на початку 90-х років. До середини 2000-х демонтаж радянських пам'ятників радше був винятком, аніж правилом.

За матеріалами Інтернету

Рубікон «ленінопаду»

Євген БУКЕТ

28 вересня близько 22:25 пам'ятник Леніну, заввишки 20 м, який був встановлений на площі Свободи на честь 350-річчя Харкова, знесли.

Це був найбільший із бовванів, що стирчав на території України. Тому його повалення багато людей сприйняло як завершення певного етапу «ленінопаду» – хвилі демонтажів і пошкоджень пам'ятників «вождю світового пролетаріату», яка розпочалася 8 грудня минулого року.

Ми живемо в динамічну і драматичну добу української історії. Переконалися, що про події наших днів, свідками чи безпосередніми учасниками яких ми є, писатимуть навіть через багато десятиліть.

Згідно з даними Українського товариства пам'яток історії і культури, 1987 року в радянській Україні стояло і сиділо 5015 Ленінів, і їхня кількість була більшою, ніж кількість діючих храмів. Перша хвиля повалення пам'ятників Леніну пройшла здебільшого в Західній Україні у 1990–1992 роках. Тоді, в перші роки незалежності, кількість комуністичних ідолів скоротилася рівно вдвічі.

Друга хвиля пройшла у 2009 році, коли Віктор Ющенко підписав указ «Про додаткові заходи щодо вшанування пам'яті жертв Голодомору 1932–1933 років в Україні», одним із положень якого було демонтувати пам'ятники особам, причетним до організації Голодомору. Інше положення передбачало

виведення таких монументів із державних реєстрів пам'яток усіх рівнів. Станом на 2010 рік в Україні залишалось ще близько 1500 пам'ятників.

Початок нинішнього масового «ленінопаду» покладений зносом пам'ятника Лені-

ну в Києві на перетині вулиці Хрещатик та бульвару Тараса Шевченка. Подія відбулася 8 грудня 2013 року о 18:00. Цікаво, що ця дата для України є дуже символічною. Саме в цей день у 1868 році у Львові було засновано найстарішу із нині

діючих громадських організацій – Товариство «Просвіта».

Люди почали руйнувати пам'ятники «ідолу» Радянського Союзу з особливим натхненням після повідомлень про смерті активістів Майдану в Києві. У такий спосіб протестувальники позбавляють свої населені пункти від символів тоталітаризму і відкривають шлях до оновленої України. З 21 лютого вже повалено майже 400 монументів Леніну та два десятки пам'ятників іншим комуністичним вождям, зокрема й Сергію Кірову в Кіровограді.

Повертаючись знову до харківського монумента, зазначимо, що демонтаж було проведено офіційно – згідно з розпорядженням голови Харківської ОДА Ігоря Балути № 517 від 28 вересня 2014 р., тому будь-які спекуляції на цю тему є абсолютно безпідставними.

Ленін, гуд бай!

У 1961 році відділом історії українського мистецтва Академії будівництва та архітектури було проведено кілька експедицій.

Метою був збір матеріалів з історії української монументальної скульптури України для підготовки V тому «Історії українського мистецтва», що охоплював період від 1917 до 1961 року.

У Донецькій та Луганській областях було обстежено 18 населених пунктів і в них 90 об'єктів. Звіт писався для внутрішнього використання, тому оцінки були об'єктивними і фаховими.

Горлівка. Пам'ятник комуністичному провідникові В. Леніну: «пропорції грубі. У цілому пам'ятник дрібномасштабний, мистецької вартості не має».

Слов'янськ. Тамтешня «скульптура В. Леніна вирішена натуралістично і невиразно [...] Пам'ятник у цілому дрібномасштабний, мистецької вартості не має».

У місті Макіївці фахівці, оглянувши скульптурні монументи, були здивовані особливою недолугістю пам'ятника В. Ленінові (1957 р.) авторства скульптора А. Страхова: «Постановка ніг дещо потворна, особливо якщо дивитися збоку [...]

Голова відносно усієї постаті дуже велика і масивна».

Прикладів зі «Звіту...» можна навести набагато більше. Головний висновок із цього документа доволі прозорий, простий і сумний.

Варто нинішнім творцям і замовникам пам'ятників і монументів згадати, що знайдуться сучасні дослідники, які професійно підійшовши до справи, скажуть своє слово, і це може бути так само не-весело...

Олександр КУЧЕРУК

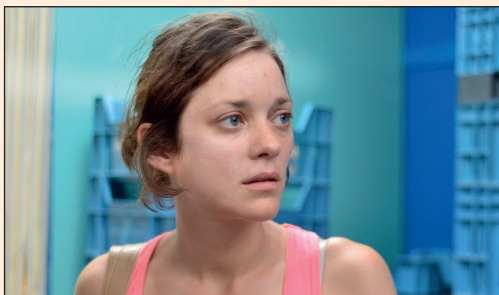
редактор
Антон ФІЛАТОВ

КІНО

У КІНОТЕАТРАХ ІЗ 25 ВЕРЕСНЯ

На цьому тижні виходять дві стрічки: «Два дні, одна ніч» та «Загублена». Перший фільм, не здобувши на ньому нагород, став справжньою подією на Каннському кінофестивалі. А «Загублена» має всі шанси стати найуспішнішим трилером року. Компанію їм складе легка мелодрама з екс-Гаррі Поттером «Дружба і ніякого сексу?»

Два дні, одна ніч

На маленькій фабриці у французькій провінції працює Сандра. Її хочуть звільнити методом голосування. Працівникам підприємства пропонують вибір: або Сандра йде, або всі позбавляються соціального бонусу. Проте жінка вирішує боротися і домагається переголосування. На це у неї лишається два дні, одна ніч. Та чи змінять працівники своє рішення?

Загублена

Напередодні святкування п'ятирічного ювілею подружнього життя несподівано зникає дружина. У будинку подружжя виявлені сліди боротьби та плями крові і ланцюжок ключів від гри «полювання за скарбами», яку дружина щорічно влаштовувала для свого чоловіка. За цими підказками він починає розслідування, в якому йому допомагає поліція та місцеві жителі. У ході розшуку вони наштовхуються на кілька записок та дивні дрібнички, що проливають світло на це зникнення. Щоб відшукати дружину, чоловікові доведеться розкрити суспільству малоприємні нюанси їхнього сімейного життя...

Дружба і ніякого сексу?

Під час першої випадкової зустрічі між Уоллес та Шантрі спалахнула іскра. Почавши спілкуватися та зустрічатися, вони розуміють, що в них багато спільного. Тому листування та спільні вечірні прогулянки стають для них щоденною традицією. Та виявляється, що у неї вже є хлопець. Чи завадить це їхньому спілкуванню?

Олена ЄРШОВА: «Фінансування кіно потребує реформ»

Антон ФІЛАТОВ

Розвиток кіноіндустрії у співпраці з іншими країнами відкриває для України великі можливості.

Фільми, зняті нашою країною у копродукції, легше потрапляють на міжнародні фестивалі та виходять у прокат за кордоном. Олена Єршова – одна з небагатьох вітчизняних продюсерів, котрі активно налагоджують кінематографічну співпрацю з іншими країнами. У її активі – фільм «Щастя моє», що потрапив на основний конкурс Каннського кінофестивалю. А також ліричні мелодрами «Люби мене» та «Побачення наосліп», які отримали призи на п'ятому Одеському кінофесті.

Зустрівшись з Оленою під час конференції Kiev Media Week, ми розпитали її про перспективи розвитку копродукції в Україні та про її нові проекти, які обіцяють стати не менш гучними подіями у світі вітчизняного кіно.

– Коли фільм «Побачення наосліп» вийде на екран?

– Наприкінці листопада пройде невеликий фестиваль грузинського кіно, а після цього стрічка вийде у прокат.

– Фільм знімався у копродукції з Україною, проте коли переглядаєш цю стрічку, то українського у ній не бачиш.

– Копродукція не обов'язково має впливати на сюжет фільму. Просто частину його бюджету забезпечила українська сторона. Фільм розглядався на одному з пітчінгів Держкіна. І його не підтримали саме через те, що історія, яка в ньому розповідається, зовсім не стосується України. Проте я знайшла приватного інвестора, який частково профінансував проєкт. Його інвестиція, до речі, вже повернулася.

– Фестивальна доля «Побачення наосліп» вже завершується, і фільм виходить у прокат...

– Картина вже здобула близько 15 нагород. Наразі вона виходить у російський та швейцарський прокат. Після цього фільм з'явиться у польських та болгарських кінотеатрах. Проте з європейським прокатом вітчизняному кіно – важко.

Якщо б Україна була учасником програм Creative Europe або Euro Image, то вітчизняні фільми могли б підтримуватися зарубіжними фондами. І це стосується усіх пострадянських країн. Купуючи фільми з нашої території, західні дистриб'ютори ризикують набагато більше, аніж у випадку з європейськими стрічками.

– Розвивати українську кіноіндустрію, роблячи ставку саме на копродукцію, – перспективніше, аніж знімати фільми виключно за кошти вітчизняних інвесторів та держбюджету?

– Життя різноманітне. Не будь-який фільм можна зняти в копродукції. Наприклад, ви ніколи не знайдете німецького чи французького копродюсера на проєкт, який ідейно зосереджений суто на українській тематиці. Набагато лег-

ше зі стрічками, сюжет яких стосується кількох країн. Наприклад, україно-турецька історія розповідається у фільмі «Люби мене». Тому сам Бог велів знімати його у копродукції цих двох країн.

Часом копродукція дає додаткові шанси на участь у престижних кінофестивалях. Якщо, наприклад, фільм знято у копродукції з Францією чи Німеччиною, то потрапити на Каннський чи Берлінський кінофестивалі набагато легше.

– Українські продюсери нарікають на те, що система держфінансування в Україні далека від ідеалу...

– Великі проблеми виникають тоді, коли державні гроші на кіно перераховуються з великими затримками. Це тягне за собою цілу низку негараздів.

– Коли вийде на екрани фільм «Люби мене»?

– Стрічка вже демонструвалася на 30 фестивалях і збрала з десяток призів. Вона була у прокаті в Туреччині. Вже є домовленість про те, що її покажуть у Данії та США. Проте в Україні вона так і не дійшла до екранів. І невідомо, коли це

станеться. Чомусь жоден вітчизняний дистриб'ютор не зацікавлений у її прокаті.

– Наразі Ви працюєте над новим фільмом «Motherland» («Батьківщина»). Про що він?

– Це турецько-грецька копродукція. Його зняла молода жінка-режисер, для якої «Motherland» став повнометражним дебютом. Фільм уже на етапі монтажу. Він присвячений стосункам між консервативною мамою та прогресивною дочкою. Це стрічка, з одного боку, про розрив поколінь, а з іншого – про залежність молодого покоління від своїх батьків.

– А чи є в планах українські фільми?

– Зараз ми будемо подавати на пітчінг фільм «Вулкан» Романа Бондарчука. Ця його робота стане повнометражним ігровим дебютом. До співпраці над «Вулканом» ми спробуємо долучити Німеччину, яка фігурує у сценарії. Ще й один із персонажів – німець. Цим проєктом зацікавилися також французькі продюсери. Проте, якщо фільм не підтримують у своїй країні, він не отримає фінансування за кордоном.

– Роман вже зняв близько десяти короткометражних фільмів, один із яких брав участь у проєкті «Мудакі. Арабески». Проте найбільш успішними є саме його документальні фільми...

– Сюжет «Вулкана» розгоратиметься у місті Берислав (Херсонська обл.). Саме там він зараз знімає свою чергову документалку «Шерифи». Вона розповідає про двох чоловіків, один із яких розумний, а другий – сильний. Разом вони наводять лад у своєму селі. Міліції там немає, і задля стеження за порядком їх обрала громада. Ця ситуація дуже показова для України. Бо там, де влада не працює, люди самоорганізуються.

Роботу над «Шерифами» повністю фінансує один престижний німецький телеканал. Українська сторона ніяк її не підтримує...

сторінка андрія куркова

■ P.S.

...Коли я наближався до подвір'я Віргініюса і Руті, мене, щоправда, найбільше здивував не сам старовинний будинок і все господарство навколо, а великий український жовто-блакитний прапор перед ганком. Жити на два будинки, кажуть, важко. Жити на дві країни, я гадаю, ще важче, але Віргініюсу і Руті Маликенайте вдається любити і Україну, і рідну Литву.

Двадцятирічні зусилля Віргініюса і Руті Стролі над відродженням інтересу до своєї рідної землі біля Анікшя не були марними – тепер про ці місця знають десятки тисяч литовців та іноземців. Можливо, хтось із них уже став подумувати і про історію власного хутора чи містечка. Є такі люди й у нас в Україні. Хочеться вірити, що з часом їх стане більше, а значить, і культурна спадщина нашої країни збагатиться.

Людина, яка самотужки намагається зрушити важезний камінь з місця, заслуговує не тільки похвали і поваги. Було б добре, якби Міністерство культури розробило спеціальну програму для допомоги таким ентузіастам. Чомусь віриться, що саме зараз це стає можливим. Адже ми пишемо нову історію України. Пишемо всі разом і кожен поодиноці!

Андрій КУРКОВ

Є два протилежних аргументи, які в однакових ситуаціях люблять вживати люди: «Що я можу один?» і «Хто, якщо не я?»

Не думаю, що варто прихильників одного аргументу одразу записувати до зрадників, а прихильників іншого – до героїв. Все ж не так однозначно. Той, хто нічого не може сам, цілком може виявитися людиною командною і в хорошій команді здатний зробити чимало доброго і корисного. Той, хто готовий самотужки долати труднощі й виконувати завдання, може виявитися і хорошим командиром, і гідним членом команди, і виконавцем-одинаком, готовим працювати самостійно, незалежно від інших і від обставин.

Насправді кожному з нас доводиться час від часу вирішувати, до якого з двох типів людей ми можемо себе зарахувати. І не треба дивуватися, якщо ще недавно ви боялися взятися за справу, а сьогодні раптом ваше ставлення до власних сил змінилося на краще! Просто чим більше навколо таких людей, які здатні не заради слави і кар'єри самостійно здійснювати вчинки, тим більше шансів, що і їхньому оточенню така життєва позиція дасть хороший приклад для наслідування.

Так сталося, що зовсім недавно я відкрив для себе зовсім давно знайому людину – знайому не тільки мені – Віргініюса Стролю, литовського видавця, який років двадцять тому переїхав разом зі своїм партнером по життю і видавничій справі Рутою Маликенайте в Київ, де вони заснували одне з найвідоміших нині українських видавництв «Балтія-Друк». Якось усі ми, мешканці видавничо-письменницького світу України, звикли до того, що ця симпатична литовська пара є справжніми українськими патріотами та українськими видавцями. Литва й Україна вже пов'язані історичною дружбою навічно – цього у нас не забрати.

Неодноразово я був свідком участі литовсько-українських видавців Віргініюса і Руті у благодійних акціях, і всі ці ак-

ції, звичайно, були пов'язані з Україною. Про рідну Литву подружжя говорило, як мені здавалося, не так часто і не так гаряче, як про свою нову українську Батьківщину. Але ось нещодавно мені вдалося дізнатися, що криється за прибалтійською мовчазністю і скромністю: я побував у Віргініюса і Руті в гостях у їхньому литовському будинку, за п'ятнадцять кілометрів від містечка Анікшя на північному сході країни.

Литовські села в цьому регіоні – це кілька розкиданих поблизу хуторів. Біля кожного такого хуторського поселення – маленький горбок, порослий соснами. Це старовинні кладовища, куди покоління за поколінням переселялися жителі кожного села. Під час радянської боротьби з хуторянством і за колективізацію більшість цих сіл повністю спорожніла, кладовища остаточно перетворилися на прості пагорби.

Але більше двадцяти років тому Віргініюс Строля вирішив відродити минуле, зокрема й отриманий у спадок від батька Йонаса старий хуторський будинок на дві половини – традиційний, з коморою, саннями і бричкою в коморі і з багатьма іншими деталями минулого побуту.

Такий вклад у збереження національної пам'яті зараз роблять багато литовців. Але Віргініюс пішов далі. За допомогою друзів-краєзнавців, таких же ентузіастів, як і він сам, йому вдалося скласти за старовинними церковними книгами списки похованих мешканців трьох найближчих сіл разом з іменами і датами життя. Тепер це пагорби пам'яті, кожен з яких увінчує дерев'яна скульптура. На них – металеві таблички з іменами похованих тут місцевих жителів.

Пагорби стали історичними пам'ятками, як і розта-

шований поруч хутір, звідки вирушили на війну з німецькими фашистами два хлопці-литовці. Вони загинули, здається, вже наступного дня. Загинули і стали героями.

Уже після реставрації пагорбів-кладовищ Віргініюс проклав насипну дорогу, яка, огинаючи ці пагорби і немов кланяючись пам'яті мертвих, бжить поміж лісом і полями від одного хутора до іншого. Тепер і на автостраді, що веде від Вільнюса у бік Біржая і до кордону з Латвією є стрілки-показчики з міжнародним логотипом «пам'ятник історії». Ці стрілки ведуть сюди, до цих пагорбів і хуторів.

Але й на цьому не закінчується історія про те, як одна людина змогла створити історично-культурний простір на території в кільканадцять квадратних кілометрів! У містечко Анікшя у старі часи по вузькоколії ходив потяг із Паневежиса. Ходив, поки були пасажирки. Потім ходити перестав. І ось двоє інших ентузіастів вирішили перетворити цей маршрут на туристичний, і приїжджають тепер у Паневежис туристи з усієї Литви, щоб проїхатися на старовинному потязі по вузькоколії. Щотижня туристи приїжджають у місто зі своїми велосипедами – для цього призначили спеціальний вагон – і їдуть потягом до Анікшя, а звідти на велосипедах до пагорбів пам'яті, до хуторів і далі по дорозі, що насипана Віргініюсом.

Тепер це офіційний туристичний маршрут.

редактор
Ліліана ФЕСЕНКО

акцент

Людмила СМОРОДИНА: «Ми тепер купуємо зброю і бронезжилети»

Ліліана ФЕСЕНКО

Прима Національного театру імені Івана Франка Людмила Смородина служить першій сцені нашої держави вже 35 років.

Актриса прожила разом із колективом найбуремніші роки в житті України, відчула на собі усі перипетії творчої долі артиста. І тепер вона з тривогою вглядається в майбутнє. Адже її театр завжди був на передовій нашої національної культури і свідомості. Але нинішні культурні реформи не завжди дбають про митця і не цілком сприяють мистецтву.

– Зараз активно обговорюється введення контрактної системи для працевлаштування театральних акторів. Чи спростить це життя творчим людям?

– Будь-який контракт сьогодні – це акторські трагедії. У мирний час, коли в акторів є багато варіантів заробітку, то контракти можливі. Але сьогодні, коли таке безробіття, кіно немає, а театрам обрізають фонд заробітної плати, ця система призведе до повної незахищеності в нашій професії. Театральних артистів у часи незайнятості на сцені завжди рятувало від безнадії кіно, воно й фінансово нас підтримувало. Але вже на моїй пам'яті, після 90-х років, кіномистецтво згорнуло свій розвиток. І що таке у великому театрі контрактна система? Це дуже болюча тема. Усе залежить від стосунків окремих особистостей. От приходять режисер, і не бачить нікого в трупі, окрім Васечкіна і Петічкіна. А ти, хоч у сто разів талановитіший і розумніший, йому не подобається. І що робити акторам, які до цього працювали у театрі, віддали йому все своє життя і душу?

– То актор залежний від будь-якого навіженства режисера?

– Так. У мене бували часи, коли режисери мене просто не бачили. Мені би тоді просто не

українська
культура
№7-8'14

Людмила Смородина на обкладинці свіжого числа журналу «Українська культура»

продовжили контракт. До того ж жіночих ролей у театрі дуже мало. А у моєму нинішньому статусі і віці їх взагалі обмаль.

– Виходить, що контракти вигідні лише керівництву?

– Та й керівництву це не дуже вигідно, бо це людські долі. Колись у нас в театрі вирішили відправити на пенсію всіх корифеїв, бо для них не залишилося ролей в театрі. І всі вони один за одним пішли на той світ – не пережили такої наруги. І це лягло тягарем на совість керівництва.

Безумовно, в театрі є актори, які практично не виходять на сцену, і не хочуть виходити. Звикли бути нахлібниками і задарма отримувати гроші. Із цими, безумовно, потрібно прощатися. Але більшість незайнятих акторів – це ті, хто від цього страждає, і чекає

свого часу. І це дуже не просте питання, бо незатребуваність іноді триває по три-чотири роки.

– А у Вас були роки простою?

– Так, за часів моєї юності. Мене одразу після інституту взяли в трупу театру, назначили ролі, але я жодного разу не вийшла на сцену. Пам'ятаю, як режисер Володимир Оглоблін запропонував мені грати Рашелі у «Васі Железновій». Я вивчила роль, але у спектаклі так і не з'явилася. Якби тоді була контрактна система, то мене б одразу попросили з театру. Ніхто ж не буде розбиратися, чому ти не задіяна в репертуарі, і хто винен. І ніхто не питатиме режисера, чому він не дає працювати актрисі, хоча вона призначена на роль. Актори абсолютно не захищені від свавілля режисе-

рів – ні званнями, ні талантом, ні зв'язками. Тут головне тільки індивідуальне режисерське бачення.

– У всіх акторів бувають скрутні часи, чи є щасливчики?

– Не думаю. Навіть у Богдана Ступки були дуже хворобливі репетиції, які він болісно переживав із режисером Володимиром Оглобліним. І при контрактній системі навіть Богдан Сильвестрович міг би мати проблеми. Ніхто від цього не застрахований. А той режисер, що мучив Ступку, за талантом і здібностями, може, й не був його вартий. Це потім Богдана Сильвестровича мріяв бачити у своїх спектаклях кожен режисер.

І Наталя Сумська теж у якийсь час не мала гідних ролей. І як пережити такий період? Має бути захист акторів. Але сумніваюся, що контрактна система це передбачає. У нас не існує ні агенцій, ні профспілок, ні корпорацій, де б акторів забезпечували роботою, захищали в періоди простою.

– Богдан Ступка колись говорив про введення контрактної системи в театрі?

– Ні, він завжди боронив акторів. Говорив, що є такі театри, як, наприклад, Комеді Франсез, у Парижі, де трупи культувються роками, де бережуть традиції. Це такі священні корови національної культури. І такий театр має бути в Україні. Театр імені Франка – це перша сцена держави. І до акторів, які тут працюють має бути шанобливе ставлення. Бо якщо вони працюють в такому колективі – це уже визнання. Чому потрібно перетворювати національний театр на забігайлівку, де перекрутився 2–3 роки, а потім побіг шукати інший контракт? І Богдан Сильвестрович постійно наголошував, що в нашому театрі працюють найкращі митці, їхню селекцію проводив ще Володимир Данченко. Подивіться, які у нас імена: такого сузір'я немає в жодному театрі України. Тому вони мають бути захищені.

акцент

– А що Ви думаєте з приводу ідеї передачі національних колективів під юрисдикцію міста?

– Якщо це станеться, ото п'ятак ціна усім, хто нині прийшов до влади в Україні. Які б не були часи, чому потрібно економити насамперед на культурі? Ми вже доэкономилися, що купуємо зброю та бронезилети, бо колись жаліли коштів на власне кіно, театр, літературу, музику.

І цю нішу зайняла російська пропаганда, яка підносила усе своє і принижувала українське. Добре, що у нас є ще гідний театр, який збирає повні зали, і формує національну свідомість. То ще й це маємо втратити? Навіть у найстрашніші часи Майдану, коли летіли коктейлі Молотова, звучали постріли, і люди, які там стояли, не знали, чи переживуть ніч, спектаклі у нашому театрі не відмінялися. А на польській виставі «Дами і гусари», коли персонажі кричали: «Слава Польщі! Слава Франції!», «Слава Україні!» глядачі в залі вигукували: «Героям слава!» Бо мистецтво потрібне нації так само, як хліб.

Людей не можна заганяти до одного лише телевізора, де звучить суцільна брехня. Жоден серіал не замінить живий театр, коли глядач бачить емоції акторів, їхній блиск в очах. А тепер потрібно все це знищити, щоб витрусити трохи грошей. Ті мізерні кошти, що витрачаються на культуру, нікого не врятовують. Але їхня відсутність може вбити те, що з таким боєм ми берегли.

Театр не проги допомагати грошми. Ми відкрили театральний сезон благодійною виставою «Назар Стодоля»,

кошти з якого будуть переведені бійцям АТО. А під час Майдану ми грали благодійний спектакль «Кайдашева сім'я».

– Театр Франка часто їздив га гастролі у міста, які сьогодні в зоні АТО?

– Так, ми були у Донецьку. Але гастролі театру – це складна адміністративна робота. Потрібно все прорахувати – чи буде на виставах глядач, чи є попит на театр. Ми ж не можемо самі по собі приїжджати, без запрошення місцевої влади. А в Луганську я взагалі ніколи не була. Я так розумію, що це не дуже театральне місто, і нас там не потребували. Там була інша мета – засяяти в районах російську культуру. Жителям насаджувалася ідеологія, що все російське – це добре, а українське – погане.

– Ваш театр першим за часів незалежної України почав їздити на гастролі в Севастополь. Як вас приймали?

– Прекрасно. Були повні зали. Гастролі в Севастополі відбувалися з ініціативи Богдана Ступки. Він завжди розумів, що це наша культурна місія, що театр несе в Севастополь українське слово. Адже всі вистави йшли українською, і глядачі сприймали їх на «ура». У мене там є купа фанатів, ми досі спілкуємося. І вони не приховують свого розчарування, що театр за цих обставин не гастроловатиме в Криму.

– А були у вас там зустрічі з моряками?

– Так. Спочатку нас запрошували навіть на кораблі російського флоту. Нас прекрасно приймали. Потім чекали тіль-

ки на кораблях українського флоту. А в останні роки моряки вже нас у себе не чекали, приходили тільки на вистави. Останні гастролі (вже без Богдана Ступки) взагалі були дивними. Наші актори грали уже не в театрі імені Луначарського, а в якомусь клубі. І це вже були дзвіночки, що не все там гаразд щодо українського.

– Вас часто запрошували зніматися в російських серіалах. Яке було ставлення до українських акторів із боку російських продюсерів?

– Хороше, бо якщо запросили, то вже оцінили. В одному з фільмів я грала разом з Сергієм Маковецьким, і він в кінці подякував продюсерам, що вони запросили мене, як головну його партнершу. А в «Ефросинії» Валерій Золотухін жартома постійно дорікав продюсерам, що я не граю його дружину, і вимагав, щоб переробили сценарій, і навіть придумав для нас обох сюжет (сміється). З іншими акторами теж склалися гарні стосунки. Ми потім переписувалися в соцмережі, але наші оцінки сучасних подій дуже різнилися. Тому я їм написала: «Я не хочу вас втрачати. Я розумію, що ви не можете повірити в зло, що коїться у вашій країні, вважаєте себе патріотами.

То чому ж не дозволяєте мені бути патріотом України? Тож давайте просто не чіпати ці теми. Ми актори, колеги. І це головне». І вони перестали постигати ненависть до України. А це означає, вони поважають мою позицію, і мені це приємно. Але були й такі, яких я «по-викидала з друзів».

– А правда, що оплата роботи українських акторів

в серіалах була в кілька разів менша, ніж у російських?

– Так. І з цим просто неможливо було боротися. Якщо тільки починаєш розмову, що твій статус народної артистки України набагато вищий, ніж юної виконавиці з Підмосков'я, то ніхто з цим не сперечається, але потім за сценарієм тебе або вб'ють, або відправлять назавжди за кордон: приберуть твою роль із серіалу.

– Яке хобі Вам дозволяє відволікатися від акторських проблем?

– Я збираю картини. Почалося це несподівано. Ще в 90-ті я познайомилася з китайською художницею Мао Мао, яка приїхала до нашої країни в рамках культурної програми Китаю. Близько тисячі молодих людей з Піднебесної влада відправила працювати в різні країни світу, щоб вони розповідали про китайську культуру і філософію життя. Мао Мао вибрала Україну, бо вважала, що тут живуть надзвичайні люди. Нас познайомили в майстерні.

Я закохалася в її графіку з дивними образами та ієрогліфами. Мао мені розповіла, що вони означають, і я її кушила. Нині цієї художниці немає серед живих, але саме вона поклала початок моєї колекції. Я почала активно відвідувати виставки, і мені все хотілося мати вдома. Так я потроху поповнювала колекцію – купувала в художників вроздріб, торгувалася, щось і дарували. Живопис для мене – найбільша втіха.

Скорочений варіант
Фото Валентина ЛАНДАРЯ і
Валерії ЛАНДАР

Головний редактор
журналу «Український театр»
Надія СОКОЛЕНКО

театр

■ КИЇВ

Продовжується збір коштів на III Міжнародний театральний фестиваль «Документ», який має відбутися з 17 до 20 жовтня. У рамках фестивалю публіці буде представлено документальні театральні проекти (як повноцінні вистави, так і чатки), що виникли протягом останнього року і темами яких стали Майдан, революції, протистояння...

Темою III Міжнародного театального фестивалю «Документ» є кордони та відстані – не тільки у фізичному та географічному сенсі, а й кордони можливого, гендерні та соціальні відстані, межі допуску, особистісні межі, їхні порушення та трансформації, культурні і гуманітарні дистанції.

У рамках фестивалю буде організовано майстерні для режисерів, драматургів, продюсерів та діячів театру, котрих цікавить документальний метод. У III фестивалі «Документ» візьмуть участь режисери і артисти з України, Німеччини, Польщі, Росії.

■ ТБІЛІСІ

Національний театр імені І. Франка побував на Тбіліському міжнародному фестивалі. 26 вересня на сцені театру Державного драматичного театру імені Коте Марджаншвілі він показав виставу «Квітка Будяк».

П'єса сучасного українського драматурга Наталії Ворожбит написана за мотивами класичного твору Миколи Куліша «Маклена Граса». Це історія молодої дівчини, яка, не витримавши жорстких життєвих обставин у боротьбі за справедливість, свідомо йде на злочин... Н. Ворожбит перенесла події п'єси з Польщі 30-х років, що переживала світову кризу, у наше сьогодення, з усіма його буремними реаліями.

Для творців вистави на чолі з режисером Станіславом Мойсеєвим, принциповим стало те, щоб розмова про нинішні суспільні проблеми велася виключно сучасною сценічною мовою. Таким чином вистава стала максимально наближеною до глядача. Спектакль вражає поліфонічністю сценічних засобів і граничною ширістю акторського виконання.

Тбіліський фестиваль засновано у 2009 році за підтримки мера Тбілісі Гігі Угулаві. Відтоді щороку наприкінці вересня – на початку жовтня місто перетворюється на театральний майданчик, а радше – місток, покликаний театрално поєднати Європу й Азію. Програма фестивалю складається з чотирьох напрямків: міжнародна програма, нова міжнародна програма, грузинський шоу-кейс та новий ринок країн Кавказу та Чорного моря, а також окремої програми майстер-класів, майстерень та виставок.

Благодійна «Україна»

Катерина МАЩЕНКО

Національна оперета України та Університет банківської справи Національного банку України (м. Київ) провели спільний благодійний проект «Єдина Україна», метою якого став збір коштів на потреби української армії.

У рамках проекту відбулася вистава «Welcome to Ukraine, або Подорож у кохання», а також пройшов тихий аукціон із продажу картин. Кошти з аукціону та продажу квитків на виставу підуть на реабілітацію бійців АТО, які потребують невідкладної медичної та психологічної допомоги.

Засновники й організатори проекту «Єдина країна» – художній керівник Національної оперети, заслужений діяч мистецтв України Богдан Струтинський та ректор Університету банківської справи Національного банку України, професор Тамара Смовженко – під час спілкування з представниками ЗМІ наголосили: сьогодні Україну можуть врятувати лише єдність, взаємопідтримка та взаємодопомога.

«Національна оперета не може залишатися осторонь, коли країна переживає найтяжчі у своїй історії часи, коли гинуть українські патріоти – цвіт і гордість нації.

Тут немає ніякого героїзму: ми робимо те, що має сьогодні робити кожен. У Біблії написано, що всі можуть допомагати і кожен знайде в який спосіб. Цим благодійним проектом ми не лише матеріально допомагаємо тим, хто рятував наші життя і виборював свободу українців. Виставою «Welcome to Ukraine...» ми прагнемо підняти дух патріотизму, який об'єднає народ, зробить нас сильнішими і ціліснішими», – сказав Богдан Струтинський.

«Єдина Україна» – це не перша і далеко не остання благодійна акція, яку проводить Університет банківської справи Національного банку України спільно з Національною оперетою. Вважаємо почесним зробити все, аби укра-

їнські солдати відчували нашу підтримку. Університетом уже було зібрано 400 тис. грн для реабілітації юнаків, які брали участь у подіях на Майдані. Тепер ми знову залучили всі наші інститути з різних куточків України, всіх працівни-

Присвята Марії

З 2 до 7 жовтня в Києві відбуватиметься XI Міжнародний театральний фестиваль моновистав «Марія», присвячений народній артистці України Марії Заньковецькій.

Цей фестиваль з'явився й ось уже 11 років існує на театральній малі України насамперед завдяки непересічній силі волі і таланту іншої української актриси, народної артистки України Лариси Кадирової, відомої своїм виконанням ролі Марії Заньковецької в однойменній виставі Львівського театру імені М. Заньковецької за п'єсою І. Рябокляча. Та постановка не сходила з теа-

трального кону 22 роки і була зіграна більше 600 разів.

Восени Лариса Миколаївна ставить на камерній сцені Національного театру імені І. Франка (саме тут проходить фестиваль, показують вистави, проводять круглі столи, науково-мистецькі конферен-

ції, виставки) моновистави, і якщо спершу це були суто актриси, то кілька років тому формат фестивалю розширився, і тепер участь у фестивалі можуть брати й актори. Цього року глядачі побачать акторські роботи Лариси Кадирової (Україна), Віолети Комар (Польща),

Керіл Свіфт (Польща), Людмили Колосович (Україна), Євгена Нищука (Україна), Анжея Северина (Польща), Ірини Красиліної (Україна), Олександра Шура (Угорщина) та Галини Дягилевої (Білорусь).

Фестиваль розпочнеться 2 жовтня презентацією видань «Україна – земля Тараса» та «Шевченкова присвята» В. Пилип'юка, відкриттям виставок «Марія» (фонди музею М. Заньковецької) і «Квітка сонця» (презентує «Вітальня на Дворянській», м. Харків) та виставою «Одержима» за Лесею Українкою у виконанні Людмили Колосович.

Головний редактор
журналу «Музика»
Ольга ГОЛИНСЬКА

Музика

■ ЛЬВІВ

Нову концертну унікальну програму, яка складається зі всесвітньо відомих рок-хітів, незабаром презентує у місті Лева Рок-оркестр народних інструментів Національного академічного оркестру народних інструментів України. 7 жовтня у Львівському національному академічному театрі опери та балету імені Соломії Крушельницької відбудеться феєричне шоу, на якому прозвучать вічні мелодії «Queen», «Beatles», хіти «Deep Purple» на електробандурі та електрокобзі, «Misirlou to hug fiery cymbals!» на цимбалах. Музиканти впевнені: у залі не залишиться жодної людини, яка сховається під маскою байдужості; вибух щирості, енергії, патріотизму та любові, що його продемонструють виконавці, підкорить усіх присутніх.

■ КІЇВ

«Неперевершена шістка», «національний культурний бренд міжнародного значення», «гордість України» – так, із найвищим «знаком якості», оцінює музична критика творчість вокального гурту «ManSound». Створений у грудні 1994 року талановитим композитором і аранжувальником Володимиром Міхновецьким, цьогоріч колектив відзначає 20-річчя діяльності.

Концертна історія «ManSound» свідчить про участь у понад 70-ти фестивалях. Проте чи не найзнаковішим для гурту є джаз-фест «Lionel Hampton Jazz Festival» (США), куди його не раз запрошував сам Лайонел Хемптон. Також у творчому багажі «української вокальної шістки» – номінація «Найкращий вокальний гурт» у рамках «All American Entertainment Awards» (2001 р., Бренсон, США), Гран-прі на міжнародному конкурсі акапельних груп «Vokal. Total» (2002 р., Грац, Австрія), нагорода «ShowBiz Award» як найкращому джазовому колективу України (2005 р.).

Усі записи гурту, – як окремі композиції, так і релізи, номінувалися на здобуття так званого «акапельного «Оскара»» – «Contemporary A Cappella Recording Awards (CARAs)». У січні 2011 року «ManSound» представляв Україну під час презентації «500 днів до Євро-2012» у Брюсселі, де, окрім аранжувань українських пісень і світових хітів, виконав власну версію гімну Євро-2012.

Ювілейний концерт, що пройде 5 жовтня у Великому залі Національної музичної академії України імені Петра Чайковського, музиканти присвячують пам'яті Володимира Міхновецького. Прозвучать найкращі твори гурту у різноманітних стилях: класика, народна та популярна музика, джаз.

«Вій»: нова версія

Ольга ГОЛИНСЬКА

Нещодавно Одеський національний академічний театр опери та балету показав прем'єру опери-балету Віталія Губаренка «Вій» за мотивами однойменної повісті Миколи Гоголя.

Насамперед хочеться відзначити неабияку сміливість керівників театру, які в наш непростий час наважилися поставити твір українського композитора.

Багато хто з меломанів пам'ятають попередню постановку «Вія» 1984 року в Одесі ж. А шанувальники творчості видатного українського композитора Віталія Губаренка, якому цьогоріч виповнилося б 80(!), знають також останній, симфонічний твір митця – Хореографічні сцени «Вій», написаний 2000 року на основі музичного матеріалу опери-балету.

Творці сучасної одеської вистави не пішли шляхом простого оновлення попереднього спектаклю. «Мені вдалося цікавим поєднати оперу-балет і хореографічні сцени», – розповів режисер-постановник і балетмейстер Георгій Ковтун.

Фото Кирила СТОЯНОВА

«Від сполучення двох партитур, яке спричинило певні зміни в лібрето, народився абсолютно інший твір», – додав музичний керівник вистави, головний диригент театру Олександр Самоїле. Так до авторів початкового лібрето «Вія» – Марини Черкашиної-Губаренко й Льва Михайлова приєднався Георгій Ковтун.

До головних дійових осіб у новому прочитанні сюжету долучився, – і це, на мій погляд, є вдалою знахідкою постановника, – сам Микола Гоголь, котрий, за словами Георгія Ковтуна, будучи «зануреним у дію

вистави, ...створює героїв, які народжуються із його уяви та, починаючи жити власним життям, вступають у конфлікт із самим автором». З'явилися й інші нові образи, наприклад, Бубличниця, а деякі, приміром, друзі Хоми Брута, зникли.

У надзвичайно динамічному, яскравому дійстві, де людські персонажі (Хома, Сотник, Дорош, Свирид, Бубличниця та інші) репрезентовані оперним жанром, а містичні представники «потойбіччя» (Гоголь, Панночка, душі Хоми, Сотника, лісові й болотяні потвори тощо) – балетним, органічно

синтезувалися музика, хореографія, живопис (художник-постановник – Злата Цирценс).

На думку Олександра Самоїле, жанр вистави тепер можна визначити, скоріше, як балет-оперу. У Георгія Ковтуна навіть хор, який є зазвичай доволі статичним у спектаклях, затанцював, почав рухатися (хормейстер-постановник – Леонід Бутенко). Вистава вражає неординарним балетмейстерським вирішенням: у танцювальній пластичності поєдналися елементи народної, класичної й модерної хореографії.

У загальній образній атмосфері спектаклю якимось дивним чином відбилися сучасні тривожні події і настрої українського суспільства. Мабуть, тому все закінчується загибеллю Хоми, а не оптимістичним епілогом, як було задумано 30 років тому.

Зрозуміло, що в короткій газетній статті неможливо представити весь багатоскладовий «організм» масштабного музично-театрального твору. Найважливіше, що він отримав путівку в життя, був позитивно сприйнятий публікою (це підтверджує й аншлаги в Одеській опері). Талановита, яскрава, інтонаційно насичена й багатобарвна музика Віталія Губаренка надихнула творчий колектив театру на створення нового креативного спектаклю, у якого, я впевнена, попереду – щаслива сценічна доля.

«Контрасти» Гії Канчелі

Цьогоріч Міжнародний фестиваль «Контрасти» святкує двадцятилітній ювілей.

Найвідоміший у Західній Україні музичний форум символічно охоплює 20 подій. І, мабуть, найяскравішою його окрасою став приїзд до Львова видатного грузинського композитора Гії Канчелі. Автор музики до культових кінострічок Георгія Данелії «Міміно» та «Кін-дза-дза!» репрезентував свої симфонічні твори: Літургію для віолончелі з оркестром «Оплаканий вітром» (в оригіналі її грає альт) і Сьому симфонію «Епілог».

Родіон Щедрін назвав Гію Канчелі «аскетом із темпераментом максималіста й стриманістю Везувія, що зачаївся». Тож, атмосфера, яка панувала у заповненій ущертв залі Львівської філармонії, була відповідною – сповненою над-

Фото Юрія ТОЦЬКОГО

емоційною енергетикою, котра об'єднувала кожного слухача у цілісний творчий організм.

На сцені в цей момент також панувало відчуття єдиного дихання. Грав академічний молодіжний симфонічний оркестр «INSO-Львів» під орудою креативного бельгійського диригента Стівена Дікрена. Чи не найбільшою приємністю для музикантів стала участь віолончеліста Артема Шмагайла. Ла-

уреат міжнародних конкурсів, вихованець Львівської музичної академії був одним з учасників перших складів цього колективу. Сьогодні він живе і працює у бельгійському Генті. Саме у виконанні Артема Шмагайла прозвучала Літургія «Оплаканий вітром».

Оригінальність музики Гії Канчелі – у поєднанні простоти з глибиною, доступності із захопливою новизною. Зда-

ється, таке відчуття музичного простору є абсолютно парадоксальним, проте маестро надзвичайно органічно втілює ці ідеї у творі. Ліричний голос віолончелі влітає у палітру голосів оркестру, «борючись» з ними, підноситься над концертною залою і переможною крапкою ствердився у кінцевій паузі, що ніби перетворилася на символічну Тишу Всесвіту.

Симфонія № 7 «Епілог» Гії Канчелі є останньою у грандіозному макроциклі з семи симфонічних полотен, які композитор писав упродовж майже двадцяти років (з 1967 до 1986). Овації публіки були нестримними, адже почути музику легендарного митця за його присутності – це справжнє емоційне потрясіння. І вже незабаром, у листопаді, кияни також зможуть зустрітися із музикою славетного митця та й із ним самим. Але це вже буде інша історія.

Олександр ПІРІЄВ

редактор
Наталія ЗІНЧЕНКО

україна і світ

Бути творцем

Євген БУКЕТ

Дизайнер – творець навколишнього світу. Адже справжній дизайнер прагне охопити всі сфери життя сучасної людини, причому його цікавить не тільки зовнішня оболонка, але і внутрішній світ, і функціональний взаємозв'язок «усього з усім».

Проте вважається, що професії дизайнера-універсала в чистому вигляді не існує. Мушу з цим твердженням рішуче не погодитися, адже знаю митця неперевершеного в багатьох дизайнерських іпостасях: дизайнер видавничих проєктів (газет і журналів), дизайнер інтер'єрів (приватних, громадських, промислових), ландшафтний дизайнер, фітодизайнер, фуд-дизайнер і т. ін. Отож, познайомтеся – Валерій Гриценко.

Українець із діда-прадіда, Валерій народився 13 грудня 1977 року в Ростові-на-Дону в сім'ї технарів – інженерів-мостобудівників. Не буду вдаватися у деталі примхливого геополітичного буревію, який заніс його батьків, потомків козаків із Глухівщини, до Донщини, але саме це історичне непорозуміння стало причиною того, що Валерій Гриценко ще й досі не знає досконало української, хоча володіє, окрім російської, англійською,

Міністр культури і туризму (2007–2010) Василь Вовкун із фотохудожниками Катериною Козак та Валерієм Гриценком (Кіпр, 2009)

німецькою, грецькою та кіпрським діалектом грецької мов.

До слова, маю приємність знати ще одного цілком російськомовного нащадка славного українського роду – Дмитра Грушевського з Краснодару. Його сім'я має спільне коріння з першим президентом УНР Михайлом Грушевським!

Можна тільки уявити собі справжні масштаби російської асиміляційної системи, яка ламає ідентичність навіть таких генетичних стрижнів... Але це тема окремої розмови...

Валерій Гриценко здобував освіту теж у донедавна братній Росії. У 1995 році закінчив се-

редній спеціальний навчальний заклад «Ростовська гімназія № 62», спеціалізований за художньо-архітектурним напрямком, і того ж року вступив до Ростовської академії архітектури та мистецтв, яку 2002-го закінчив за спеціальністю «Архітектор».

За магістерську дисертацію «Творчість архітекторів Бернардацці» Валерій отримав Перший ступінь у міжнародному конкурсі (МООСАД). Але це було не перше його визнання. У 1996 році Валерій отримав диплом 2 ступеня престижного конкурсу «Відродження зодчества». У

2001 і 2002 роках був дипломованим учасником міжнародних фестивалів реклами, що їх проводила Московська гуманітарно-соціальна академія. А в 2002-му став призером конкурсу «Крок до миру» за розробку фірмового стилю міжнародного інституту ЮНЕСКО «Молодь за культуру миру і демократії».

Валерій, як спрагла до знань людина, не міг зупинитися на досягнутому. Тож, услід за архітектурною, він 2000 року здобув другу вищу освіту – педагогічну, за фахом «Професійне навчання архітектурі і мистецтву». ►

■ **ВВ**

Василь Вовкун, художній керівник Львівського національного академічного театру опери та балету імені Соломії Крушельницької, міністр культури і туризму України у 2007–2010 рр.:

— Насамперед я скажу, що тоді, 2009 року, зокрема й завдяки Валерію Гриценку нам вдалося вперше вийти зі стагнації, в якій перебувала газета «Культура і життя». Тоді всі говорили, що змінити нічого не можна через відсутність фінансування.

У Міністерстві культури вирішили докласти максимум зусиль, адже ця газета для нас має велике значення, є міністерським друкованим органом.

Дизайн Валерія привніс свіжість і сучасність, сприйнятливості, яких не вистачало. Газета і до сьогодні вико-

ристовує цей дизайн. Тому я вдячний Валерію за самовідданість. Адже коли ми змінили дизайн, формат, про це не тільки заговорили. Дехто навіть позаздрив тому, що нам вдалося зробити.

Журнал «Пам'ятки України» теж став незвичним для загального сприйняття. Тоді це було нове слово у культурницькій сфері. Він був зовсім інший за формою, прекрасний за якістю, з яскравою колористикою. Тобто все це зацікавлювало і звичайну людину, що не обов'язково обізнана в культурі.

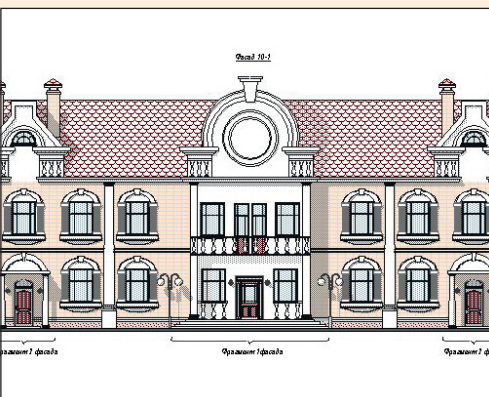
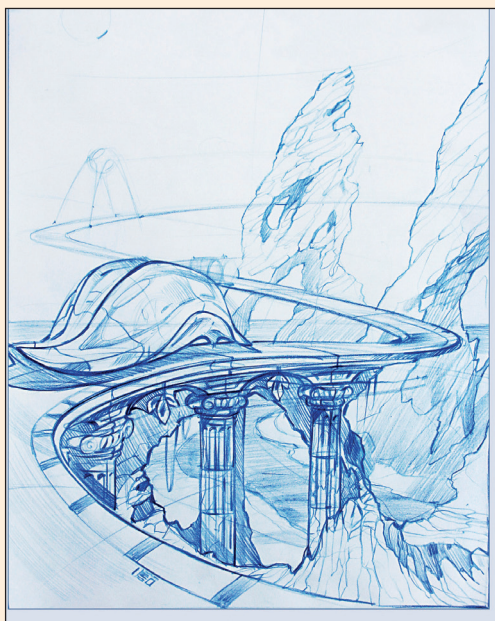
Існує постійна потреба відроджувати «Пам'ятки України», адже зараз ми розуміємо, наскільки це важливо в галузі культурної ідеології.

Хоч на це мало зважають, але без таких журналів ми не усвідомимо себе українцями або знов будемо програвати на духовних, культурних фронтах, результатом чого і є, власне, нинішня ситуація на сході і півдні України.

Підкреслю ще раз те, що Валерій Гриценко взявся за цю роботу, коли говорили про відсутність грошей, про те, що це неможливо. Він запропонував дизайн, який був сприйнятий громадськістю.

І всі подивувалися, що кількість виділених коштів не змінилася, а газета стала іншою, привабливішою. А «Пам'ятки України» – і погів: додалося і дороговизни, і якості, і глибини у змісті.

україна і світ

► У 2002–2005 роках Гриценко навчається в аспірантурі Московського архітектурного інституту за напрямом «Історія архітектури», паралельно працює на посаді арт-директора у видавництві «Техносфера». 2003 року Валерій виграв кілька конкурсних змагань у міжнародному холдингу CVPM International Group of Companies з офісами в Німеччині, Греції та на Кіпрі, де й брав участь у реалізації великих проектів у видавничій та будівельній галузях цих країн, а також в Україні, Болгарії, США та Росії.

За рік йому запропонували постійну роботу в холдингу, Валерій оселився в Афінах, а потім, із переїздом головного офісу, на Кіпрі. До його службових обов'язків входили створення та розробка креативних концепцій інтер'єрів, авторський нагляд за проектами, рецензування та відбір кращих дизайнерських рішень, розробка концепцій і ребрендинг періодичних видань тощо. Інтер'єр, архітектура, ландшафт, преса – все переплелось...

Престижна робота спонукала вдосконалювати професійні навички. Тож 2008 року Валерій Гриценко закінчив Кіпрський університет у Нікосії за фахом «Дизайн у поліграфії» та отримав диплом за спеціальністю «Художник комп'ютерної графіки».

Середземноморський острів-держава Кіпр допоміг Валерію пізнати цивілізаційні витоки, почати мислити по-європейському. І його творча душа потягнулася до Батьківщини предків – України. Тож він не вагаючись пристав на

пропозицію очолити дизайнерський напрямок Газетно-журнального видавництва Міністерства культури і туризму України у лютому 2009 року.

Із 2009 до 2014 року з деякими («політичними») перервами Валерій Гриценко виконував обов'язки арт-директора, головного дизайнера видавництва. Новий дизайн газети

версальний дизайнер, не забув про практичне значення кожного з них для читачів.

А часопис «Діалоги» – особисте дітище Гриценка з першої до останньої сторінки – вершина його поліграфічної майстерності, дизайнерського таланту, глибокого проникнення в національну культуру українства в Україні й

«Культури і життя», журналів «Театрально-концертний Київ», «Музика», «Пам'ятки України», «Українська культура» – це самовіддана праця і творчий політ Валерія. Він розробив дизайнерську концепцію, деталізував модулі видань, пропустивши крізь себе їхній зміст, перейнявши високою місією культурологічних видань і, як справжній уні-

поза нею сущого. А ще серед особливих «цікавинок», про які варто згадати, – авторська книга Валерія Гриценка «Олекса Довбуш» із його власними малюнками, над якою він працює з 2010 року.

Життя справжнього українця має, окрім професійної, ще одну невід'ємну складову – громадську. З 2011 року Валерій органічно поєднаний

із благодійною організацією «Фундація Героя України, Академіка Петра Тронька». Він – один із найактивніших її членів, головний хранитель меморіальної музею-квартири у Києві. Спількування з родиною і найближчими друзями духовного велета України надихнуло на досягнення нових горизонтів.

Із 2013 року Валерій Гриценко навчається в іконописній школі-майстерні «Неопалима Купина» на курсі живописця Алли Дроган і реставратора Дениса Матяшевича. Його увагу привернула художня традиція християнського мистецтва та іконографія Сумської школи – родинні святині із сіл Береза та Слоут на Глухівщині...

Завершуючи розповідь про талановитого митця, українця, який продовжує вивчати гармонію складових навколишнього світу, не може оминати увагою участь Валерія Гриценка в Революції гідності. А вже з 30 листопада він постійно був на Майдані, брав участь у велелюдній ході початку грудня із власноруч зробленим плакатом, потім «волонтерив» – розносив каву, чай, їжу протестувальникам на блокпостах на вулицях Грушевського та Інститутській.

Він знайшов себе. Він – справжній. Він – щирий і чесний патріот України. Свідомлення своїх витоків, свого покликання спонукає Валерія Гриценка все частіше одягати вишиванку, вчити прадідівську рідну українську мову і сміливо дивитися в очі сьогоденним викликам. А вже його місія – бути творцем навколишнього світу, дизайнером.

NB

Євген Котельцов, Лімасол, Кіпр, член Ради директорів CVPM International Group of Companies:

– Ми знайомі з Валерієм 12 років. Він порядна людина, відповідальний, ніколи не підводить мене. Чудовий дизайнер. Уважний, завжди відгукнеться, якщо потрібна допомога. Ми підтримуємо дружні стосунки, хоча зараз бачимося й не часто.

Познайомився я з Валерієм на Кіпрі. Він працював тоді в журналі «Welcome to Cyprus». Йому завжди подобається те, чим він займається. Не боїться труднощів, роботи. Не панікує. Як творча людина, Валерій втілював у життя дуже цікаві рішення,

але майже всі вони залишилися за кордоном. Одне з них – проект двоповерхової квартири. Незважаючи на кіль-

кість поверхів, площа квартири була невеликою, тому було реалізовано дуже багато ідей: гра зі світлом, просто-

ром тощо. Було кілька цікавих офісних проектів.

Також запам'ятався проект підвісної стелі для моїх родичів, що мешкають за кордоном. Ми навіть разом брали в ньому участь: Валерій був куратором, приїздив, допомагав, адже з технічного боку цей проект був непростий: багаторівнева підвісна стеля зі складними елементами, які спочатку треба було зібрати, а потім уже змонтувати. Результат вийшов чудовий.

Хочу зазначити, що Валерій має свіжий погляд на речі, роботу. Уміє знаходити вихід зі складних ситуацій. Дизайнери, як шахісти, завжди на крок-два попереду, можуть уявити вже готовий результат.

україна і світ

Володимир ОВСІЙЧУК:

«...якщо ти кинеш творчість, я відхрещусь від тебе!»

Цей запис зроблений у Львові наступного дня після 90-літнього ювілею Володимира Овсійчука (див. «КіЖ» № 31 за 2014 рік) у його помешканні, заставленому книгами.

Спочатку Овсійчук говорив до всіх гостей, а коли вступив у бесіду «москалик» із Києва Гриценко, Овсійчук забув про інших...

Він водить Валерію по руці, віщує-пророкує, закликає писати і мандрувати...

- Дай-но ліву руку. Сварливий хлопець.
- Bravo!
- Чим ти займаєшся?
- Я архітектор за освітою.
- Архітектор. Може, не дуже добре, що архітектор.
- І я це кажу.
- Ти боїшся влюбитися сильно. Ти гарячий, не тільки те, що сором'язливий, тобі треба обов'язково чисту, надзвичайно ідеальну натуру, якій ти не тільки вірив би, а яка б тебе розуміла глибоко.

Він честолюбний страшно, але дуже м'який, може плакати над фільмом, може плакати од образи. Нащо ти плачеш? Не показуй нікому цього.

- Я не показую.
- Не показуй. У тебе великий талант од природи. Горбик на мизинці колосальний, навіть у нормальних худож-

ників немає такого великого. У тебе цей горбик не використаний. Знаєш що, хлопче, якби ти взявся писати, – що б ти не хотів писати (у тебе фантазія гарна, ти вмієш захоплюватися), ти міг би багато сказати цікавого, ти заворожуєш, коли оповідаєш. Ти себе коли-небудь у писанні провів?

- Пробував. Про Олексу Довбуша почав книжку писати.
- І чому ти далі не робиш цього? У тебе горбик творчий. Надзвичайно великий і гарний горбик творчості, прекрасний.
- Дай я ще тут побачу. Тобі долею призначено найпрекрасніше прожити 60 років, у 60

років у тебе буде нещасний випадок, майже смертельний, але ти будеш жити. Після того нещасного випадку ти ще проживеш нормально 15 років, а може більше, ти можеш 17 прожити.

Взагалі-то тобі при народженні, коли ангел сидів коло тебе і малював тобі оці лінії на руці, він одну лінію зламав, а другу лінію призначив дуже гарну. Ти 60 років проживеш добре, а потім 15 років будеш жити із неприємними всякими хворобами, але то не смертельні хвороби.

І ти на одному місці жити не можеш. Тобі треба подорожувати. Знай: коли ти не подорожуєш, а сидиш на місці, ти втрачаєш дуже багато. Є можливість – їдь. Куди тобі треба і не треба – їдь.

Ти не дуже практична людина. Тебе тримаги вдома як господаря – це збиток один. Тебе не хочуть ображати, тебе підтримують, але ти уникай цих справ, бо тоді не вдається нічого зробити.

Ти дуже гарячий не по літах, в тебе дуже рано пробудилися еротичні бажання. Але найбільша любов твоя була, коли тобі було років 14–15, в тебе була гарна любов.

- А в 25?
- Ти ніколи не доб'єшся «огромного багатства» і не старайся дуже багато ▶

■ NB

Жанна Черня, Київ, організатор видавничої справи упродовж 55 років:

– Я вже п'ять років є членом громадської організації «Церебрал» Дарницького району. У нас 425 дітей-інвалідів. І кого б я не попросила допомогти – це було одноразово. А Валерій допомагає мені щомісяця: або грошми, або одягом, або продуктами. Це єдина людина, підтримка від якої надходить постійно.

Знаю й про те, що він завжди допомагав Ларисі Петрівні Тронько, і її мамі (у її післяопераційний період). Турбувався про те, щоб хтось був із нею поруч. Я, немов близька людина, відвідувала її через день упро-

довж близько місяця. Валерій приїздив із ліками, за потреби всіляко допомагав цій сім'ї.

Також під час організації свят Валерій завжди турбувався про їжу. Причому не купував, а го-

тував її сам, вкладав у це душу. Хоча я з власного досвіду знаю, скільки часу і сил це забирає.

україна і світ

University of Cyprus

Bachelor of science Degree

Having completed the studies and satisfied the requirements prescribed by the faculty of Full Sail University

GRITSENKO VALERY
is hereby awarded the diploma in the

COMPUTER GRAPHIC ARTIST

Given this 11 th day of April, 2008

Garry I.Jones
President

His Jones
CIO/Executive Director of Education

UNIVERSITY OF NICOSIA

1st DIVERSITY ARTS FESTIVAL

celebrating the island's diversity of arts and cultures

Thursday, October 10, 2007
at the University of Nicosia

Diploma party

Gritsenko Valery

Connie C. Dempsey
Chief Academic Officer

КОЛИ ВЕРСТАВСЯ НОМЕР

У квартирі Валерія Гриценка провели незаконний обшук, під час якого були викрадені його особисті речі. Згідно з документами правоохоронців Печерського РУ ГУ МВС України в м. Києві, мав відбутися лише огляд квартири, але провели обшук із вилученням, під час якого з помешкання зникли особисті ювелірні прикраси.

Як раніше повідомляли ЗМІ, працівниками міліції саме Печерського РУ ГУ МВС України в м. Києві було здійснено зухвале пограбування ювелірного салону.

Під час обшуку постраждалими було зафіксовано такі порушення закону: викрадення речей, недопущення адвокатів до квартири, відсутність ухвали про обшук. Також, як стверджує сам Гриценко, під час обшуку був присутній щонайменше один підставний понятий.

Як розповів Гриценко, оперуповноважений карного розшуку Єгор Оропай у ході обшуку прицільно вдарив по нирках одного зі свідків. Заяву про це було подано в міліцію Печерського району Києва.

Однак міліція відмовляється реєструвати та розслідувати цей злочин, намагаючись замести сліди щодо незаконних дій свого співробітника.

Валерій Гриценко також зауважив, що слідчий Галина Мінів та процесуальний керівник прокуратури України Владислав Ігнатенко погрожували йому особисто.

Як зазначив адвокат Микола Бірюк, Генеральній прокуратурі України необхідно відкрити кримінальне провадження проти співробітників МВС України та слідчого прокуратури Печерського району міста Києва.

novaukraina.org

► заробити грошей – все втратиш. Але в тебе завжди буде нормальний достаток, і не турбуйся, що ти будеш колись голодний, ти голодним не будеш.

У тебе буде ще одна освіта, ти ще будеш вчитися. Лінія твого життя підтримується лінією сестри. Допомогати твоїй лінії життя не треба, в тебе надзвичайно все розписано, все добре.

У тебе хвороби були ранком, тобто в дитинстві ранньому, серце боліло, ще там якісь біди були, все це минуло. Нормальні ноги, ти ніколи не будеш на них жалітися.

– А творчість?
– Про творчість. А зараз, дитино моя, твоя творчість. Якщо ти кинеш творчість, я відхрепшу, я марно це кажу: ти зробиш великий злочин перед собою.

Ти від природи наділений прекрасним, чистим, світлим даром. Ніколи не соромся того, що ти або пишеш, або щось робиш. Через рік воно людям вже здається: «Боже, яке світле, яке прекрасне!» Все, що ти зробив, там десь за своєю спиною, все чудесне. У тебе дар творчий дуже світлий і чистий, наївний, здитинілий такий, юнацький. Як тобі ще сказати?!

Коли женишся, в тебе буде двоє хлопчиків і дівчинка. У тебе буде тільки троє дітей. Не старайся більше мати, бо народиться або хворе, або якесь-такое. А троє буде гарних дітей – 2 хлопчики і дівчинка. Запам'ятай. У тебе більше не буде, навіть, якби ти й хотів.

Побільше подорожуй: для твоєї натури, для твого інтелекту треба нові враження. Де б ти не їздив – запиши, що

тебе найбільше схвилювало, запиши. Ти думаєш, що ти запам'ятаєш. Кожне нове враження перебиває те, і ти вже до нього не вернешся, а тобі треба записувати. Ти дуже добре пишеш листи, красиво пишеш. Використай те все, що ти пишеш, для своїх ескерсів, нарисів, спогадів. У тебе є чудернацька пам'ять на всякі «необыкновенные явления», запиши. Ти сам не знаєш, що це за дар тобі наданий природою, який ти недооцінюєш. Ти потім будеш дуже шкодувати...

– Скажіть йому, щоб писав українською мовою.

– А він що – не знає української?

– Він і російської не знає.

– Думаю, що знає. У тебе характер честолюбця, ти зіткнешся з критиками несправедливими. Не ображайся, залишайся сам собою, ніколи не виходь із себе, не ставай посміховиськом для оточення. Пиши, пиши, пиши. Ти запам'ятав, що я тебе прошу робити?

Ти одружишся двічі. Не знаю, чому це так. Ніс говорить у тебе про те, що ти дуже податливий, тебе можна упросити, тебе можна намовити. Ти шкодуєш часом, нащо піддався. То не добре, а все одно зробиш так, як тебе просять. Розумієш? Але ти не-

вмолимий у праці, ти можеш працювати день і ніч, ти страшенно любиш працю. Працой, вона тобі дає внутрішню потребу.

У тебе дуже добрий поміркований характер, ти страшенно любиш помагати іншим, ти любиєшся заслуженими досягненнями свого товариша або кола свого.

Часом ти заздриш. От коли заздриш – іди на самоту, побудь, подумай, а тоді йди до людей. Хоча ти ніколи дурниці не зробиш, у тебе сильний вольовий характер. Ніколи дурниці не зробиш. Це найкраще, що у тебе є.

NB

Роман Ратушний, Генеральний директор Національного газетно-журнального видавництва:

– Валерій знову приєднався до нашого колективу порівняно недавно, але за цей час встиг проявити себе як людина з цікавим, оригінальним поглядом на життя, як фотограф, який вже брав участь у двох фотовиставках за кордоном та справжній фотокореспондент.

Приміром під час відрядження до Львова чи Одеси Валерій зробив цікаві фоторепортажі, по-своєму, нестандартно підійшов до композиції, підбору кадрів, їхньої різноплановості. Шпальти «Володимир Овсійчук» до

90-річчя Патріарха української культури та «Культура і туризм» про фестивальну Одесу стали окрасою газети.

Як фотожурналіст, Валерій Гриценко має свій погляд на певні події і явища, тим більше, що він допомагав нам не лише як фотограф, а й як дизайнер: демонстрував власне бачення своїх же знімків на шпальтах наших видань, зокрема «Культури і життя». Як на мене, він є цікавим у тому аспекті, що поєднав у собі дві професійні риси – фотографа і дизайнера.

Як фотограф, він завжди на пульсі життя. Якщо потрібно когось терміново відрядити на фотозйомку – він завжди готовий, завжди з камерою.

Часом Валерій здається аж надто енергійним, невгамов-

ним дослідником, шукачем подій життя української культури. І тому те, що могло би пройти повз нашу увагу непо-

міченим, він вдало наповнив фотоліоілюстративним матеріалом на сторінках «Культури і життя».

редактор
Світлана СОКОЛОВА

одеса

■ ЗУСТРІЧ-ОРІЄНТИР

За час роботи виставки-форуму «Українська книга на Одещині» відбулося 18 презентацій та видавничих проектів, які стали орієнтиром у морі книг. Запам'яталися наступні.

Презентація книг директора Державної наукової установи «Книжкова палата України імені Івана Федорова», професора Миколи Сенченка «Латентна світова інформаційна війна» та «Долларовый лохотрон», или Финансовое порабощение мира». У них розглянуто проблеми світової глобальної політики, що впливають і на життя України. Книжки ґрунтуються на дослідницьких результатах учених із тем світових інформаційно-психологічних воєн.

Книги державного видавництва «Мистецтво» видані з нагоди 200-річчя від дня народження Великого Кобзаря в Києві. Це «Shevchenko Taras. Kobzar» та «Тарас Шевченко. Мистецька спадщина: альбом». Перша книга ознайомлює з перекладами поезії Кобзаря, здійсненими британською журналісткою, поетесою та перекладачкою Вірою Річ. Друга – репрезентує малярську спадщину Шевченка з науковими коментарями.

Презентовано І том «Історії української літера-

тури» видавництва «Наукова думка». Він присвячений літературі раннього і зрілого Середньовіччя, що хронологічно збігається з епохою Київської Русі, та літературі пізнього Середньовіччя, розвиток якого позначений ренесансними віяннями.

Галина Лазарева, директор Одеської централізованої бібліотечної системи для дітей, розповіла про свою книжку «Радомир Василевський. Счастье – дело тяжелое» із серії «Імена Одеської кіностудії». Зібрані матеріали про фільми Василевського – оператора («Весна на Зарічній вулиці») і режисера (від найперших «Дубравки» і «Кроку з даху» до останнього – кіноказки «Як коваль щастя шукав»).

Відбулося 10 автограф-сесій авторів книжок, серед яких письменники Володимир Шовкошитний, поетеса Лілія Золотоноша, письменник Альберт Малиновський та інші.

Світлана СОКОЛОВА

В Одесі відзначили 185-річчя Одеської національної наукової бібліотеки імені Максима Горького.

В рамках урочистостей 24–26 вересня відбулася XV Всеукраїнська виставка-форум «Українська книга на Одещині».

Книгозбірня – перша публічна бібліотека в Україні – своєрідна візитівка Південної Пальміри та один із провідних науково-інформаційних, культурно-освітніх, науково-методичних центрів України.

Тому її ювілей 25 вересня став святом для всіх мешканців міста та зібрав читачів і видавців з усієї країни. Заходи стали також неоцінним подарунком працівникам книгозбірень до

Марія Височанська

Всеукраїнського дня бібліотек 30 вересня.

З нагоди свята прозвучали теплі слова від представників влади, дипломатичного корпусу, духовенства, колег-бібліотекарів та інших. Начальник відділу бібліотек та читання Міністерства культури України Марія Височанська зачитала вітання й передала квіти від міністра культури

України Євгена Нищука. У привітанні зазначено: «Всеукраїнська виставка-форум дбає про популяризацію книги, повертає добру традицію читання, утверджує високі моральні ідеали нашого народу, відкриває Україні молодих талановитих авторів та вшановує легендарних постатей вітчизняної та зарубіжної літератури...»

Сьогодні національна бібліотека стала центром життєвої мудрості творчої плеяди українських митців та науковців. У її стінах зібрані унікальні видання різними мовами світу з усіх галузей знань».

Марія Височанська промовила від себе теплі слова на адресу колективу книгозбірні та повідомила, що йому оголошено подяку. Бібліотечні працівники отримали відзнаки Міністерства культури, місцевих влад, профспілок та інші.

Три насичені подіями дні форуму переконали: захоплені характеристики цілком задоволені.

Цього року час проведення літературного свята переносився, тож організатори не сподівалися, що представлять аж 62 видавництва.

Серед них є постійні учасники: «Наукова думка» Національної академії наук України, «Мистецтво», «Картографія» (Київ), редакція газети «Підручники і посібники» (Тернопіль), «Твердиня» (Луцьк), «Астропринт» (Одеса) та інші. І є ті, що відвідали захід вперше, як-от «Кліо» та «Український пріоритет» із Києва...

Працювали виставки «Одещина видавнича», «Краща книга виставки-форуму 2014» та «Видання ОННБ імені М. Горького». Відбулася також благодійна акція (збір коштів) на підтримку Збройних сил України.

Новий старт

25-26 вересня проведено Всеукраїнську науково-практичну конференцію «Бібліотека XXI сторіччя у новому соціокультурному вимірі».

Вона відбулася в Одеській національній науковій бібліотеці імені Максима Горького.

Виступило близько 30 осіб. Говорили про більш тісну взаємодію з читачами, зокрема молоддю. Один день присвятили цьогорічному ювілярові, видатному бібліографу Михайлу Комарову, архів якого є в бібліотеці. Було вирішено почати

серйозну роботу над оцифруванням цих робіт. Уже оцифровані листи Комарова, така ж робота продовжується з його архівом. Оскільки матеріали про Михайла Федоровича є у фондах не лише бібліотеки, а й літературного музею і приватних осіб, вирішили створити єдиний віртуальний простір, присвячений знайомому бібліографу.

У секції взяли участь поважні науковці з Одеси і Дніпропетровська. До дискусії віртуально долучилися і гості з Києва.

Інформація «КіЖ»

одеса

■ НОВІ ПОЧИНАННЯ

Цього року на виставці-форумі «Українська книга на Одещині» започаткували ознайомлення з діяльністю бібліотек Південної Пальміри. У рамках проекту «Бібліотека та влада: конструктивна співпраця» гості завітали до міських бібліотек № 46 та № 25, які реконструйовані та оснащені за підтримки лауреата Галереї почесних благодійників Одещини «Люди щедрих сердець».

Музей коньячної справи Шустова з нагоди ювілею подарував бібліотеці імені Максима Горького бочку з коньячним спиртом. Вона закладена на витримку. Через десять років її відкриють у присутності учасників форуму, які залишили свої написи на ній. Директор книгозбірні закарбувала для історії ювілейну дату бібліотеки.

■ ПІДСУМКИ

Учасниками нинішньої виставки-форуму були 62 видавництва з різних регіонів України, які представили близько 6 тисяч назв книжок.

Відбувся традиційний конкурс «Краща книга XV Всеукраїнської виставки-форуму «Українська книга на Одещині». У ньому взяло участь 26 видавництв, які представили 62 видання. Переможцями конкурсу стали 24 книги 9 видавництв у 8 номінаціях. Спеціальними дипломами нагороджено 16 авторів.

Виставці-форуму передував конкурс читацьких рецензій українських книжок, які вийшли впродовж 2013–2014 років. В оргкомітет надійшло 20 читацьких рецензій. Переможцем конкурсу стала рецензія Маргарити Руссу на книгу «Людина в сучасному світі» монографія: в 3 кн. (Львів: ЛНУ ім. І. Франка, 2012).

Фонд бібліотеки поповнили дарунки від видавництв, авторів та меценатів – понад 300 нових видань.

Лідія ОРЛЕНКО

Жваві дебати вирізили з-поміж інших подій круглий стіл за участю представників бібліотек і видавництв.

Він відбувся у програмі виставки-форуму «Українська книга на Одещині». Обговорили проблеми книговидавництва, читання та співіснування бібліотеки видавців і читачів. Переймалися залученням до читання молоді, яка не знає навіть класиків, а також допустимістю чи недопустимістю в літературі нецензурної лексики з огляду на виховання дітей.

Учасників дискусії хвилювала доля й виживання державних видавництв, державної підтримки авторів. «У Росії понад тисяча державних літературних премій, а в нас – 12», – висловив стурбованість професор Микола Сенченко. «15 років видавництва кажуть одне й те саме і жодне не каже про себе. Вони не зацікавлені розкривати перспективний план. Але для того, щоб культура стала капіталом, повинні існувати люди, які її потребують».

Ми, дитячі бібліотекарі, намагаємося довести, що дітей потрібно вчити відчувати книгу. Індикатор культури

– кількість проданих книжок та часу, відведеного на телепрограми. Хто знає, скільки української літератури перекладено іншими мовами?» – міркувала вголос Галина Лазарева.

В одному з інтерв'ю ще 2012 року очільник Української асоціації видавців та книгорозповсюджувачів Олександр Афонін звернув увагу на те, що в європейських країнах і в США щорічно державним коштом закуповують 30–40 % усіх виданих у країні книжок. За рахунок цього забезпечується доступ громадян до всіх сфер знань. Вочевидь, ці факти все ще залишаються для нас прикладом, бо такі відсотки звучали й на круглому столі.

Оптимізму додав виступ директора видавництва «Наукова думка» Ігоря Алексєєнка, який бачить зміну гуманітарної літератури з другої половини вісімдесятих років. Стала доступною велика наукова база, що раніше була заборонена. З'явилася можливість подивитися на історію України очима українця. Зусилля, зокрема «Наукової думки», оцінені: їхнє видання теж отримало відзнаку за кращу книгу на форумі.

Надійшла пропозиція підключити «Горьківку» до вивчення читацького попиту на

допомогу видавцям. Фахівці домовилися обговорити цю проблему в робочому порядку.

Роботу круглого столу схвалила начальник відділу бібліотек та читання Міністерства культури України. «Марія Височанська запропонувала влаштувати подібні круглі столи і в інших областях для того, щоб конкретно обговорювати проблеми поповнення фондів бібліотек і роботи видавців», – повідомила заступник директора з наукової роботи книгозбірні імені Горького Ліна Арюпіна.

«Наша куратор просила передати, що чекає на рекомендації, розроблені нами за результатами круглого столу. Вона побачила поєднання видавничої справи з роботою із читачами – вивчення читацької аудиторії, організацію роботи бібліотеки і необхідність комплектування бібліотек», – додала генеральний директор бібліотеки, заслужений працівник культури України, промоутер виставки-форуму, одна із її засновників Ольга Ботушанська.

Далі буде...

На закритті виставки-форуму «Українська книга на Одещині» учасники міркували вголос.

Ніна Прибега, головний редактор видавництва «Мистецтво», яка теж повезла додому диплом за книгу «Тарас Шевченко. Мистецька спадщина: альбом» (номінація «Краща книга з питань мистецтва»), сказала працівникам бібліотеки імені Максима Горького:

– Ми тут заряджаємося новими ідеями. Зважте: у 70–80-ті роки було 26 державних видавництв, зараз більше ніж 550 зареєстровані й отримали дозвіл на видавничу справу. Працюють хоча б з однією книжкою на рік 1600, та видається втричі менше тиражів, ніж видавалося 26-ма. Загляньмо в архіви! Мене здивувало, що наші колеги навіть не знають, як пра-

цюють деякі видавництва, бо ми мало зустрічаємося. Ця читальня на сьогодні – клуб передових технологій на теренах України. Віват, бібліотеко!

Водночас залишилися у горьківців і тривоги. Так, директор книгозбірні занепокоєна лагодженням стелі, бо не може допустити, щоб це завадило показувати книги. Планують провести акцію збирання коштів на вирішення проблеми. Буде також прикро, якщо для книгозбірні не будуть виділяти обов'язкового примірника видань, які виходять в Україні (це питання вирішується).

На форум зїхалися представники Полтави, Дніпропетровська, Луцька, Херсона... Сподіваємося, що всі зрозуміли: подальше її процвітання – справа честі не лише колективу, але й держави.

Фотознімки авторки та надані організаторами форуму

редактор
Надія ПАСТЕРНАК

у місті лева

■ НА ВІРМЕНСЬКІЙ, 35

У мистецькій галереї «Дзига» відкрилася виставка ляльок-маріонеток мисткині Уляни Тимченко. Експозиція присвячена двадцятип'ятиріччю міжнародного театрального фестивалю «Золотий Лев», який проходить у ці дні у Львові.

В основу створення образів ляльок лягла драма ефемерності існування театрального персонажа, його тимчасовість і залежність від деміургічної ролі режисера. «Я хотіла показати залежність актора від режисера», – зазначає Уляна Тимошенко. За словами мисткині, її завданням було передати відчуття «театральності» як окремого світу, де діють свої закони, де розгортаються палкі пристрасті – реальність, що проживається паралельно нашій.

■ НА ЧАЙКОВСЬКОГО, 7

У музичному житті Львова – велика подія: у концертній залі імені С. Людкевича розпочався ХХ Міжнародний фестиваль «Контрасти». Через те, що це ювілейний, двадцятий фестиваль, у місті відбудеться двадцять знакових музичних подій. Львів чекає на музикантів із Польщі, Болгарії, Чехії, Росії та України, а також на запрошених відомих виконавців Діну Йоффе та Михайла Ваймана (Ізраїль), Ромена Гаріу (Франція), Nordis Saxophon Quartet (Швеція), NeoQuartet (Польща), Ensemble Nostri Temporis (Україна), Percussion and Pianos Ensemble (Польща), камерний хор «Київ», диригентів Сімона Камартіна (Швейцарія), Стівена Дікрена (Франція), Романа Реваковича і Гжегожа Веруса (Польща), Володимира Сіренка та Миколу Гобдича (Україна). До фестивалю будуть традиційно залучені львівські солісти та колективи. Музичне свято триватиме до 12 жовтня.

«Контрасти» – щорічний міжнародний український музичний фестиваль сучасної музики, заснований восени 1995 року. Проводиться у Львові у вересні. Програму фестивалю складають твори сучасних українських та зарубіжних композиторів у виконанні провідних українських та зарубіжних музикантів і музичних колективів.

Надія ПАСТЕРНАК

У мистецькій галереї «Зелена канапа» відкрилася виставка луганського дизайнера та художника Валерія Губеніна «Біо бунт».

Бунт у душі художника відчувається одразу, як тільки переступаєш поріг цієї затишної галереї на вулиці Вірменській. Художник уперше презентує тут свої роботи, і вони справді ніби вибухають, зривають це маленьке приміщення із зеленою канапою при вході. Чого варті лише назви картин: «Революція» – якась дивакувата голова, увінчана короною, ту голову прорубує меч, із нього капає кров...

Явно нагадує ті події, які недавно відбувалися на головному майдані країни. «Безликий дракон» – воно ніби й справді дракон, але його роззв'язана пащека нагадує пташине гніздо з маленькими пташенятами, і над цим гніздом теж навис меч... «Загробне життя», «Барикадний вертеп», «Прийшов, побачив, забомбив», «Метеоритний борщ», «Екстаз»... Картин справді багато, навіть забагато для такого камерного приміщення, але, мабуть, художнику хотілося показати все, що наболіло.

За словами директора галереї Олеси Доморадзької, Валерій зобразив «Біо бунт» у модній «стріт-артовій» графічній манері, з якоюсь хуліганською

відвертістю. Роботи художника експресивні та фантазмагоричні. Автор представляє глядачеві вигаданих персонажів та переміщує їх у світ своєї уяви.

«Біо бунт» – це наче подолання гравітації, стан вільного електрона, що покинув магнітне поле ядра і рушив, утворюючи потужний енергетичний потік – струм. Особливістю прояву біогравітації є те, що під час незвичайної психічної діяльності виникає поле – силовий вид енергії, що залежить від уявного зусилля і керований свідомістю людини. У цьому полягає принципова відмінність біогравітації як сило-польового компонента, створюваного людиною, від природного гравітаційного поля», – пояснює свій задум Валерій Губенін.

«Враження тяжке. Видно, що в цієї людини неспокій на душі, – каже відвідувач Ми-

рослав. – Зайшов – і хочеться тікати». У мене теж було таке враження: хотілося кричати, бунтувати. Воно підсилювалося ще й тим, чим жила сьогодні весь день.

Якраз перед тим у «Фейсбуці» прочитала інформацію, як

луганчани «віддячили» львівській сім'ї за те, що три місяці їх гостинно приймала, надала для проживання свій замський будинок. Тепер переселенці захотіли додому... Коли господар, посадивши на потяг своїх гостей, приїхав до будинку, то застав увімкненими усі газові конфорки, і з них на повну потужність валив газ. Диво, що не сталося вибуху...

«Гостей», звичайно, міліція зняла на найближчій станції, і відбулася зустріч тих двох сімей. Луганчани так пояснили свій вчинок: «Ви – бандери. Ми вас ненавидимо». Сьогодні ця інформація зірвала у Львові Інтернет, викликала бунт у моїй душі і в душах багатьох людей: як так? І ось – в унісон тому настроєві – така «бунтівна» виставка. Її можна буде оглянути до 12 жовтня.

Фото Йосипа МАРУХНЯКА

Погляд крізь вікно

У мистецькій галереї «ІконАрт» вперше презентували виставку фотографічних робіт, обрамлених старими віконними рамами.

З них, ніби з далекого минулого, на нас дивляться святі зі старих галицьких цвинтарів. Фотохудожник об'їжджав віддалені галицькі села й фотографував скульптури на старих кладовищах. Тепер вони дивляться на глядача через символічні віконні рами. Ідея та реалізація експозиції належить львівській мисткині Оксані Романів-Трісці та фотографу Андрію Кісю.

«Вікна демонструють історично-символічний зв'язок із минулим. І самі рами, і те, що в рамах, – це рештки збереженого, це певні ціннісні категорії, які ми втратили або втрачаємо. Вислів "цінності – це те, як ми діємо, коли нас ніхто не бачить" оголює нашу

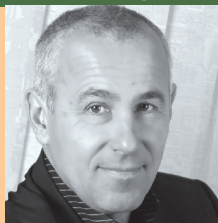

сутнісну деформацію, наповнену байдужістю», – зазначають організатори.

За їхніми словами, задум такого подання є історично обґрунтованим: у ХІХ столітті, з появою доступного скла, схожим чином оформлювали релігійні зображення. Графічні видруки підкладали під скло та обрамлювали, а для урізноманітнення скла зі звороту орнаментували й частково кольорували. У такий спосіб створювали недорогі тиражовані ікони, призначені для домівок.

«Проект "Вікна" – це ностальгія за минулим, і в той же час – це погляд у майбутнє. Це прискіпливий погляд сучасника, який сподівається, що крізь давнє скло побачить певний ракурс власної історії», – підсумовують організатори. Виставку можна оглянути 19 жовтня.

редактор
Володимир СУБОТА

слобожанщина

■ ПЛОЩА СВОБОДИ

Більше 200 харків'ян прийшли на площу Свободи – найбільший майдан Європи, щоб розмалювати бруківку узорами української вишиванки у рамках акції «Вишиванка для миру». З такою ініціативою виступив Харківський осередок Всеукраїнської молодіжної громадської організації «Фундація регіональних ініціатив».

Схоже графіті на бруківці свого часу створювалося у Луганську. Але там вишиванка за розмірами була значно меншою. У Харкові спеціальними пігментними фарбами у три кольори намалювали орнамент слобожанської вишиванки розміром 30 метрів шириною і 100 метрів довжиною. На цю подію були запрошені представники Книги рекордів України, які констатували, що таке зображення української вишиванки стало найбільшим у світі.

■ АРТИСТИ – ЗА МИР!

Театральні та концертні колективи Харкова проводять благодійні заходи на підтримку української армії. Симфонічний оркестр обласної філармонії організував концерт «Мистецтво б'є сильніше, ніж кулі, що повз летять», перерахувавши 12 000 гривень військовому госпіталю і передавши 50 квитків на концерт донецьким школярам, котрі навчаються у школах Дергачівського району Харківщини.

Трупа Харківського академічного російського драматичного театру імені Олександра Пушкіна оголосила акцію для переселенців із Донецької та Луганської областей, завдяки якій вони мають змогу безоплатно відвідувати всі спектаклі театру.

На благодійний концерт «Музиканти за мир», організований артистами Харківського національного академічного театру опери і балету імені Миколи Лисенка, прийшло більше 1000 чоловік.

■ «ХАРКІВСЬКІ АСАМБЛЕЇ»

У великій залі Харківського національного університету мистецтв імені Івана Котляревського розпочався XXI Міжнародний музичний фестиваль «Харківські асамблеї – спротив злу мистецтвом». Цьогорічна його тема – «Людвіг ван Бетховен – міра усіх речей». Двадцять днів триватиме це музичне дійство, у рамках якого пройнуть науково-практична конференція «Бетховен – terra incognita», концерти, на яких артисти з України, Іспанії та Франції виконуватимуть твори великого композитора і дадуть майстер-класи, а також буде представлено проект «Бетховен і українська музика».

Як зазначила художній керівник фестивалю, народна артистка України, професор Тетяна Веркіна, у музиці Бетховена звучить заклик до миру так само, як і в його висловленні: «Благодіяти, де тільки можеш. Над усе любити свободу. І навіть біля монаршого престолу істини не зрікається». Музичний Харків – за мир в Україні.

Кольори українського модерну

Володимир СУБОТА

У рамках проекту «Українська лінія модерну» у Харківському художньому музеї відкрилася виставка самотніх представників цієї течії в мистецтві.

У центрі уваги – панно «Біле і чорне» видатного українського художника, педагога, майстра портрету, пейзажу і кераміки Михайла Жука з приватної збірної заслуженого працівника культури України Тараса Максим'юка.

Михайло Жук увійшов в історію українського малярства як виразник модерну, в якому органічно поєднав кращі здобутки народного мистецтва і народного орнаменту з європейським імпресіонізмом, експресіонізмом, кубізмом і футуризмом.

У результаті художник виробив власний стиль. Саме він став вирішальним при визна-

ченні образно-стилістичної концепції панно «Біле і чорне».

Цей унікальний твір виконано мішаною технікою. Митець використав гуаш, вугілля, пастель та акварель. У центральній частині картини зображено юнака з чорними крилами (це молодий український поет Павло Тичина).

Поруч – білява дівчина з білими крилами. Герої панно ніби вийшли з «вікна», відкритого на фоні квіткового цвітіння, уособлюючи собою одвічну «боротьбу протилежностей» як у живописному, так і в семантичному сенсі.

У сусідніх залах представлені роботи інших видатних українських художників-модерністів із фондів Харківського художнього музею. Це картини у стилі модерн Михайла Ткаченка, Олександра Мурашка, Петра Левченка, Петра Холодного, Івана Труша та інших.

До речі, шанувальники образотворчого мистецтва мають змогу вперше оглянути ці ек-

понати після буремних подій на Майдані. Наприкінці 2013-го – на початку 2014 років ці картини виставлялися у залах Національного художнього музею України.

Саме тоді, коли біля нього точилися запеклі сутички. Не тільки мистецтвознавці та художники, але й уся громад-

ськість були стурбовані цілісністю фондів музею.

Сьогодні колекція модерну в образотворчому мистецтві благополучно повернулася до Харкова, де у спокійній атмосфері її можуть оглянути всі охочі.

На фотознімку: картина Михайла Жука «Біле і чорне»

Болеро фортуни

Харківський національний академічний театр опери і балету імені Миколи Лисенка починає новий сезон.

Сезон відкриється гала-концертом, в якому візьмуть участь провідні оперні артисти разом із оркестром на чолі із заслуженим артистом України Віктором Плоскіною та хором.

Звучатимуть арії з різних опер, які є в репертуарі театру, у виконанні народних артистів України Олени Романенко та Миколи Ковалю, заслужених артистів України Олени Старикової, Лілії Кутишевої, Тамари Гарман та інших.

А вже другого дня харків'ян та гостей міста чекає прем'єра балету «Колесо Фортуни», поставленого за двома творами Карла Орфа «Карміна Бурана» і Мориса Равеля «Болеро». Це перша спільна робота нового диригента театру Віктора Плоскіни, балетмейстера Алли Рубіної, головного хормейстера Олексія Чернікіна і головного художника Надії Швець.

На думку постановочної групи, твори, написані на початку минулого століття, і сьогодні залишаються актуальними. Карл Орф піднімає злочоденні в усі віки теми людського страху і надії на краще. Їхне сподівання на Фортуну інколи приносить досить несподівані результати.

Філософські засади спектаклю динамічно і по-сучасному реалізовані засобами пластики. Алла Рубіна змогла надати історії Карла Орфа видовищності, чого сьогодні інколи бракує оперно-балетним спектаклям. Король і Бродяга, Ангел і Диявол – не статичні дійові особи, а носії Добра і Зла, які кожен герой п'єси розуміє по-своєму.

То хто ж усе-таки переможе в цій круговерті людських чеснот? Глядачеві дове-

деться дізнатися, переглянувши це феєричне і захоплююче дійство.

Органічним продовженням цього балету є «Болеро», де Фортуна також постає головною дійовою особою. Гіпнотизуюча музика, ритміка фігур, зростаюча емоційна напруга передається зі сцени залові. Після філософських роздумів у першому відділенні глядачеві пропонується поринути у шалену круговерть дивовижного танцю й оркестрового кренделю...

До речі, всім відомо, що великий композитор написав свій твір на замовлення виконавиці балету Іди Рубінштейн – талановитої й ексцентричної артистки. Та не всі знають, що вона уродженка Харкова. Згодом переїхала до Петербурга, а звідти – до Парижа. Написана на замовлення геніальна музика заворожувала тоді і зараз, заманюючи глядача у світ туги, пристрасності, болю, відчаю, гніву і безумства героїв. Перед Фортуною проходить усе життя – таке прекрасне й одухотворене, сповнене протиріччя і надій.

До речі, невдовзі цей спектакль трупа театру сподівається показати на гастролях у трьох містах Белгії: Брюсселі, Льежі та Лувен ля Нев.

На фотознімку: спектакль «Колесо Фортуни». Фото Олександра ЧЕПАЛОВА

редактор
Світлана СОКОЛОВА

арт-проект

■ ЛЬВІВ

У Львівській національній галереї мистецтв – виставка картин для відвідувачів із глибокими ураженнями зору під назвою «Торкаючись, бачу».

«Мені особливо приємно, що організаторами виставки стали зрячі творчі люди – скульптор Василь Одрехівський та художниця Анастасія Сімферовська, – каже громадський діяч Оксана Потимко. – Ще у червні вони запропонували мені втілити в життя цей чудовий проект. І я з радістю зголосилася, бо відчуваю велику потребу «побачити» кінчиками пальців щось нове».

На виставці «Торкаючись, бачу» представлено 12 портретів. Над ними працювали студенти Львівської національної академії мистецтв під керівництвом організаторів проекту.

■ КІЇВ

До 9 жовтня у Центральному будинку художника – перша в Україні персональна виставка грузинського художника Темури Папіашвілі, яка відбудеться за підтримки Фонду сприяння розвитку мистецтв та Посольства Грузії в Україні.

Талановитий художник кидає своєрідний виклик царині сучасного мистецтва, коли каже що є «романтиком у сучасному контексті».

Темурі Папіашвілі неодноразово представляв своє мистецтво у США, Польщі, Швеції, Німеччині, Росії, Туреччині, на Кіпрі. Його роботи знаходяться у приватних колекціях Європи та за її межами.

3 жовтня у Мистецькому Арсеналі стартує добродійний проект «Мистецтво, що рятує». Виставка презентує твори сучасних українських майстрів, які пожертвували їх на лікування військових, поранених під час АТО.

Митці – учасники проекту: Олександр Бабак, Володимир Будніков, Мирослав Вайда, Олександр Верещак, Ігор Гайдай, Ігор Гусев, Ніна Денисова, Олександр Друганов, Ілля Ісупов, Жанна Кадирова, Ірина Каленик, Микита Кравцов, Анатолій Криволап, Олександр Король, Володимир Костирко, Петро Лебединець, Оксана Левченя-Константиновська, Антон Логов, Павло Маков, Максим Мамсіков, Арсен Савадов, Олексій Сай, Тіберій Сільваші, Віктор Сидоренко, Олег Тістол, Ілля Чічкан, Маша Шубіна, Ігор Янович та інші.

Свідоства-застороги

Світлана СОКОЛОВА

У приміщенні Київського центру прогресивного іудаїзму «Атківа» представили документальну виставку «Трагедія Бабиного Яру в архівних документах».

У Бабиному Яру з вересня 1941-го до вересня 1943 року масово розстрілювали євреїв, ромів, українців, радянських військовополонених, партизанів та підпільників. Серед жертв – п'ять циганських таборів, поетеса Олена Теліга. Згідно з різними джерелами, загинуло від 100 до 300 тисяч людей, серед них близько 150 тисяч євреїв.

Свідоствами-засторогами, криком болю з минулого для майбутніх поколінь є документи та відеоматеріали На-

ціонального архівного фонду України із зібрань провідних архівів нашої держави. Ми побачили свідчення колишніх в'язнів Сирецького табору у Народному комісаріаті державної безпеки УРСР про масові розстріли у Бабиному Яру та спроби фашистів приховати свої злочини, а також списки вбитих там жителів Києва, що склалися відразу після звільнення столиці від окупантів наприкінці 1943 року. Більшість із них – жінки і діти (137 дітей у віці до трьох років).

Експозицію розгорнуто Державним архівом Київської області та Міжнародною громадською організацією «Інтернаціональний союз» за підтримки Київського центру прогресивного іудаїзму «Атківа», Всеукраїнської громадської організації «Єврейський форум України» та із залученням

експозиції Інституту іудаїки, щоб віддати шану представникам різних народів, загиблих у трагедії Бабиного Яру, задля привернення уваги громадян України та недопущення повторення трагедії.

На відкритті виставки, крім вищезгаданого, показали документальний фільм «Бабин Яр. Правда про трагедію» з фондів Центрального державного кінофотофоноархіву імені Гордія Пшеничного та представлено тематичну експозицію виставки Інституту іудаїки.

«Нічого не прикрашалося. Особливість у тому, що більшість документів – 1943 року. В інших архівах вони, швидше за все, більш пізнього періоду – спогади, протоколи до-

питів тощо. Унікальні списки жертв, у яких понад 200 прізвищ, можуть стати початком складання мартирологу (список визнаних мучеників. – Авт).

Використання електронних інформаційних технологій дозволяє представити інші документи, які в нас зберігаються. Ви ознайомлюєтеся з документом і можете відразу ж отримати кваліфікований коментар архівіста», повідомила Софія Каменєва, директор Державного архіву Київської області.

Експозиція передає атмосферу того часу та надає змогу осмислити трагічні події в Бабиному Яру в історичному контексті.

Фото авторки

Досвід єднання

До 23 жовтня в столиці, у виставковій залі офісу Програми імені Фулбрайта, можна подивитися виставку «Досвід єднання – Майдан 2013–2014».

Автор ідеї – старший науковий співробітник відділу культурних стратегій, ініціатив та технологій Інституту проблем сучасного мистецтва, стипендіатка Fulbright Scholar Program 2011/12 у Kennan Institute, Woodrow Wilson International Center for Scholars, (Washington, DC) Наталія Мусієнко. Куратор, автор концепції – молодший науковий співробітник відділу кураторської виставкової діяльності та культурних обмінів Інституту проблем сучасного мис-

тецтва, художник Андрій Сидоренко.

Досвід Майдану 2013–2014, усвідомлення контрастів між

життям та смертю, свободою та рабством стають феноменами, яким важко дати вичерпне раціонально-логічне визна-

чення. Йдеться про речі, які торкнулися кожного особисто, – безпосередній переживання, думки та передбачення учасників і очевидців сповнених драматизму подій. Найбільше цей екзистенціальний пласт відбивається сьогодні у сучасному мистецтві, яке є надійним підґрунтям для формування та підтримки спротиву будь-яким утискам індивідуальної та громадянської свободи.

Мистецтво, яке створювалося до, під час, та після подій української революції, передає передчуття та настрої великих змін, а також спонукає відчути подих Майдану знову і знову, як відчували його люди, які відкинули страх заради спільної мети.

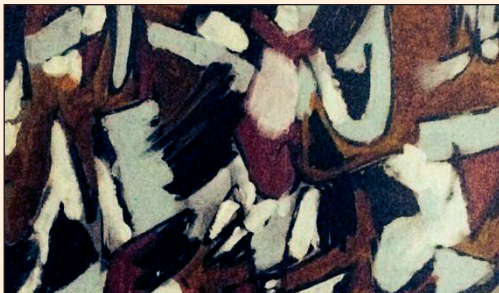
Лідія ОРЛЕНКО
На фотознімку: робота
Олени Голуб «Вторгнення»

редактор
Антон ФІЛАТОВ

сучасне мистецтво

■ КЕЛЬН

В іменитій німецькій галереї сучасного мистецтва «Зайдль», що у Кельні, від першого й до останнього дня жовтня триватиме виставка трьох абстракціоністів: Володимира Бойченка (Севастополь), Юргена Умлауфа (Кельн) та Володимира Філіпова (Київ). За словами директора галереї Галини Зайдль, цих художників об'єднує спорідненість душ.

Абстракціоністові Бойченку притаманний спонтанний каліграфічний живопис. На його полотнах зображений первісний хаос – ідеї та предмети до процесів матеріалізації.

Натомість Умлауф обрав об'єктом свого живопису комп'ютерну відеокарту. За допомогою всього лише двох кольорів він створює лаконічний живопис, сюжети якого розвиваються у відеоінсталяціях.

А Філіпов надихається грою світла. Свого часу на півночі він довго спостерігав за рефлексіями та фантомами полярних ночей. В Україні Філіпов знайшов ще й як продюсер фільмів «Іван Сила», «Той, хто пройшов крізь вогонь» тощо.

■ ІВАНО-ФРАНКІВСЬК

У київському Центрі польської культури і європейського діалогу (вул. Січових Стрільців, 56) триває виставка абстрактного живопису Едуарда Ніконорова «Викрадення Європи».

У рамках експозиції представлено майже двадцять картин, на яких відображаються роздуми митця про існування людини на межі добра і зла. Експозиція є частиною великого міжнародного проекту «Ідентифікація & Інтеграція – нас єднають відмінності».

«Едуард Ніконоров – митець, замкнений у власному світі. Через створену ним оригінальну мову малярства він транслює роздуми про людське буття, виставляючи на показ внутрішні агоністичні сили, що, перетинаючись, стають джерелом змін і розвитку будь-якої людини», – говорить директор Центру польської культури Марія Осідач.

11 листопада, на День Незалежності Польщі, ця експозиція відкриється у Гданську. А після цього відвідає Стамбул, Люксембург та Нью-Йорк.

Паралельний ландшафт

Антон ФІЛАТОВ

26 вересня відкрилася виставка Павла Макова «Paradiso Perduto».

Відвідавши експозицію, складається враження, що цим роботам настільки ж тісно у стінах київського Національного художнього музею, як і назві експозиції в українській мові... Тому й доводиться читати на афішах не «Втрачений рай», а хрестоматійний італійський вислів. Сам художник пояснює цю назву власним трагічним переживанням, коли «земля йде з-під ніг».

А робота почалася два з половиною роки тому. Серія складається з 12 картин. Центральне полотно – розміром майже три на три метри. Воно поєднує шість частин, кожна з яких окремо обрамлена.

Картини створювалися переважно за допомогою трафарету. Наприклад, для найбільшого полотна на виставці Маков зробив 110 мідних дощочок, на кожній із яких був відбиток будиночка, тину або квітки. Центральне полотно експозиції містить більше шести тисяч таких відбитків. Ця техніка називається «бага-

тократне інтагліо». Частково поверх відбитків митець малював ще й вручну.

На представлених роботах фігурують невеличкі садові ділянки. Вони ілюструють бажання кожної окремої людини створити свій власний рай на кількох дачних сотках. Однак, наскільки б щирими та завзятими не були ці спроби, результат не став позитивним.

Адже на нашій землі рай можливий або у пам'яті, як згадка про минуле, або у фантазії, як проєкція майбутнього. А тут і зараз його не буває. І ця думка є головним підтекстом «Втраченого раю».

Той факт, що зображені Маковим ландшафти знаходяться лише за 15 км від кордону

з Росією і ми щодня ризикуємо втратити ці землі, – лише претезійний антураж, який нав'язує експозиції зайвий контекст сьогодення.

Атмосфера виставки немов переносить у паралельну реальність. Відчуття часу у відвідувача атрофується, розмагнічується до повної байдужості. Тобто вибудовується закономірність: чим далі ми віднинішнього дня – тим ближче до раю.

Окреслений художником простір переповнений тайною та недомовками. Що криється у цих будиночках? Кому на радість ростуть квіти і розставлені мішені? Що від чого відділяють ряди дерев? Шукаючи відповіді на ці запитання, пе-

ред картинами Макова можна провести не одну годину.

Як це не дивно, Павло Маков не уникає змоги постукаєти себе в груди, проголосивши свої роботи провісниками сьогоднішніх подій в Україні. Ця самохвальська активність дещо розчаровує. Адже окинувши зором довжелезний список виставок та премій, яких він був удостоєний, налаштуєтесь на масштаб ледь не живого класика. Що ж, можливо це і є тим «зайвим», через що виставці «Paradiso Perduto» ніби затісно у стінах Національного музею – храму мистецтва, відібраного часом. Можливо саме тому ці роботи і пробудуть тут лише тимчасово – до 26 жовтня.

Територія міста

З 4 до 11 жовтня Дніпропетровськ зануриться в медіа-арт. Місто стане майданчиком для сміливих експериментів сучасного мистецтва у рамках фестивалю «Конструкція».

Нові медіа відіграватимуть роль видовищного інструмента, який змінить образ індустріального міста.

Мистецькі події відбуватимуться як у маловідомих куточках міста, так і в його знаних місцях: у Планетарії та ботанічному саду, Палаці дітей та юнацтва, на набережній Дніпра та Фестивальному причалі, в сучасних арт-центрах і галереях, торговельно-розважальних центрах і парках, промзоні та спальних районах.

На фестиваль з'їдуться фахівці з креативної урбаністики не тільки з різних міст

України, але й із Польщі, Німеччини, Угорщини, Литви тощо. Художники матимуть змогу розробити нове обличчя індустріального мегаполі-

са, пейзажі якого переповнені заводськими трубами та промисловими цехами.

Окрім художників, до процесу креативної урбаністики

будуть залучені й місцеві жителі. Інтерактивні інсталяції стануть доступні для всіх охочих.

Творчі акції «Конструкції» супроводжуватимуться лекціями та дискусіями, у яких братимуть участь українські та закордонні фахівці з медіа-арту: Яніна Пруденко, Ольга Балашова, Томас Дамке та інші.

Фестиваль покликаний поживити діалог навколо творчих потреб людини, яка живе в умовах постіндустріального та пострадянського міста.

Крім того, він стане черговою масштабною подією в культурному житті Дніпропетровщини, яке останнім часом дуже активізувалося. Що ж, можливо за кілька років ми говоритимемо про цей регіон як про мистецький центр країни...

Володимир ЛАБУНЕЦЬ

редактор
Аліна ОНОПА

ДИТЯЧА СТОРІНКА

КНИГОЗБІРНЯ ВРАЖЕНЬ

Уже традиційно працівники Національної бібліотеки України для дітей відзначають своє професійне свято разом із читачами. Поважними гостями заходу «Зіркова бібліотека» були «випускники» різних років та нинішні читачі зі своїми батьками.

Цього дня було весело і цікаво не лише малечі, а й дорослим. Для «випускників» головної дитячої книгозбірні (серед яких були педагоги, юристи, економісти, перекладачі, актори) влаштували автограф-сесію, бліц-інтерв'ю та читацький батл. Вони ж, своєю чергою, підготували імпровізований концерт. Приємною несподіванкою для всіх стала прем'єра бібліотечної пісні у виконанні колективу творчої молоді «НБУшки».

Дітлахи переглядали мультфільми у кімнаті казок і залюбки обирали собі образи для аквагриму.

Цього ж дня відкрили Lounge-куточок для найменшньких. Для тат, мам і малюків провели цікаву вікторину. Потім дітки поринули у чарівний світ казки «Рукавичка», яку вони уважно слухали.

Лялькова студія бібліотеки потішила театралізованими варіаціями за книгами В'ячеслава Купрінєнка «Мишеня і море» та «Мій друг їжачок», які, до речі, презентував сам автор.

На свято також завітала і письменниця Олена Крижанівська зі своїми виданнями «Бібліотечки колоска», «Пригоди Зернятко у країні здоров'я» та «Чому змінюються пори року».

Неабияку зацікавленість матері зі своїми донечками виявляли до книжкової виставки «Вінкові варіації», після чого під керівництвом майстрині Надії Козаченко плели собі українські віночки.

Популярними серед читачів стали жіночі оздоблені роботи «Прикраси "Лисички" від душі і для душі» від психолога Національної бібліотеки України для дітей Олени Лесечко. А в гуртку «Весела майстерня» малеча власноруч створювала національні обереги, які взяла собі на згадку.

«Люблю цю бібліотеку за те, що тут є багато різних книжок, – говорить 11-річна Катерина Козілова. – Сюди можна приходити зі своєю родиною на свята, спілкуватися з друзями, гратися з ними, адже тут завжди весело, цікаво, а головне – пізнавально!»

Любов ЯКИМЧУК

Днями у Мистецькому арсеналі пройшов Перший дитячий фестиваль «Мир у дитячих долонях», який поєднав у собі різні види дитячої творчості та зробив акцент на «сродній праці».

Приміщення Мистецького Арсеналу світле та просторе. Великих натовпів, як це буває під час «Книжкового арсеналу», немає, але тут і не порожньо. Після того, як подолаєш приміщення з кав'яреньками, роздивившись на стінах дитячі картини, потрапляєш у галасливу залу. Спочатку здригаєшся від різкого звуку, що навіює спогади про ремонт у сусідів у неділю о восьмій ранку. Потім розумієш, що це працює електрорубанок і він у руках у тендітної жінки: вона шліфує деталі для стільців у вигляді звірят, наприклад жовтих та синіх зайців. Але кольоровими ці деталі стають за сусіднім столом завдяки дитячим старанням. Діти стоять із пензликами та малярськими валами і старанно фарбують.

У залі в ігровій формі представлені й інші професії. Тут можна витягти з-під курки яйце, можна спробувати ви-

смикнути з ґрунту моркву та погодувати нею іграшкового зайця. Тут бавляться у фермерство найменші – переважно дво- і трирічні діти. Школярі ж зібралися довкола великих брил – «шлакоблоків» та «цегли». Вони одягнуті в яскраві оранжеві жилетки та каски (які одразу нагадують недавні події на Майдані – куди подінешся від тих спогадів) та будують із цих матеріалів споруди. Там дітей багато, проте не всі зупиняються біля «будівельників». Вони прямують далі – до банку.

У банкоматі можна побавитися з друкарськими валами та деревними обчислювальними апаратами, а також отримати сувенірну банківську карту. А зовсім поряд можна роздивитися крізь

мікроскоп пророщені зерна різноманітних рослин.

Неподалік, в окремій затемненій залі, діти засво-

юють мистецьку професію. Вони – актори Малоцького теАRTу письменниці Тетяни Щербаченко. Діти імпровізують в інтерактивній виставі за новою книжкою їхньої режисерки «Біла, Синя та інші», граючи кольорових киць, горобчиків та метеликів. Цю виставу було показано в Арсеналі втретє – після львівського Форуму видавців та київського фестивалю «ГогольFest».

Іншими словами, акцентом фестивалю стало професійне самовизначення: дошкільники та школярі мали змогу спробувати себе в різних професіях, що цілком у дусі концепції «сродної праці» Григорія Сковороди.

Діти – бійцям

В останні вихідні вересня у Національному музеї народної архітектури та побуту України було галасливо і весело. Тут зібралася киявська малеча на свято школяра.

Заняття до душі міг знайти кожен. Дітлахи разом зі своїми батьками, дідусями та бабусями під керівництвом майстрів розписували печиво, виготовляли ляльки-мотанки, плели із соломи янголів-охоронців, ліпили з глини півників, коників. Та найбільше малечі сподобалися свистунці чернігівського майстра Дмитра Піщура, який за допомогою керамічних «інструментів» відтворював чарівний спів пташок.

На свято завітали бійці добровольчого батальйону спеціального призначення «Азов», які нещодавно повернулися із зони АТО. Для них виступали фольклорний ансамбль «Криниченька», вокальний колектив «Зорецвіт», дитячий фольклорний ансамбль «Медуниці». Веселі мелодії подарували глядачам сопілкарі Олексій та Марія Павлечко. А

учасники «Козацької лицарської школи» показали свою майстерність у мистецтві бою «Гопак».

Протягом двох днів працював ярмарковий майданчик, де можна було придбати іграшки у народних майстрів із Київщини та дитячу літературу вітчизняних видавництв.

Діти залюбки створювали малюнки із побажаннями для солдатів, які нині перебувають у зоні бойових дій. 5-річна Марійка намалювала свою родину, будинок, квіти і прапор України. Вона хоче, щоб усі військові повернулися додому живими. А 7-річна Єва побажала бійцям здоров'я, перемоги та щастя.

Свої маленькі, але створені з любов'ю та ширістю подаруночки дітлахи вручили представникам добровольчого батальйону «Азов».

«Приємно, що нас підтримує і наше молоде покоління, яке росте справжніми патріотами, – говорить солдат Олег. – Дякуємо за вашу підтримку! Без неї не було б тієї мужності та наснаги, яка допомагає нам у боротьбі за Україну».

редакція журналу

Мамине
Сонечко

ДИТЯЧА СТОРІНКА

Фокус-покус

То що? Школа, уроки, оцінки? Але ж ще й друзі зустрічі і веселощі! А давай-но я навчу тебе, як ще можна повеселити друзів. Просто і весело!

Сірник-літун

Що і хто знадобиться: глядачі; сірник або будь-яка інша річ.

Фокус! Візьми сірник в одну руку і плавно широко розведи руки. Тепер кажи: «Я можу, не зближаючи рук, зараз взяти сірник іншою рукою. Це давнє мистецтво індійських йогів. Страшенно небезпечно. Ви готові?!» Коли всі завмерли, поклади сірник на стіл і, розвернувшись тулубом, візьми сірник іншою рукою (зберігаючи руки розведеними)!

Нескінченна нитка

Що і хто знадобиться: глядачі; піджак; нитка з голкою; коротьосніжний олівець.

Ти говориш із друзями і раптом помічаєш на собі ниточку. Намагаєшся струсити її, але вона не струшується! Ти береш її за кінчик і починаєш повільно витягувати. Та нитка не закінчується! Що далі тягнеш за нитку, то все більше дивуєшся!

Секрет фокуса. Візьми нитку довжиною у кілька метрів. Накрути її на залишок олівця. Поклади олівець із ниткою у внутрішню кишеню піджака. Кінчик нитки за допомогою голки протягни назовні. Чому нитку треба накрутити на олівець? Щоб у тебе в кишені не лишилося «слідів», якщо хтось із друзів здогадається і вимагатиме показати кишеню. А олівець... Ніхто ж не забороняє носити в кишені олівець!

Зелений патруль
Що то куриться-димиться?

Марія Єршова з с. Кольчугине, АР Крим пише:

Сільський вечір. Сонечко тане між легких хмаринок, золотавлячи верхівки дерев. Задоволено воркочуть у курнику кури. На столі на подвір'ї з'являється вечеря. Так гарно! Але що це? Раптом засмердів ядучий дим, він роздирає очі і викликає кашель. Що це так смердить? Просто хтось вирішив спалити сміття: пластикові пляшки від олії, порожні пакети від різних продуктів, цукеркові обгортки, старі пластикові іграшки, поролон, фанеру і ще багато-багато того, що горить і страшенно смердить. Чому так?

Справа в тім, що пластик буває різних видів. Багато упаковок, пляшок, будівельних матеріалів робляться з речовин, які при горінні виділяють у повітря отруйні речовини. Дим піднімається вгору, навколо його часточок збираються краплинки і потім десь випадає отруйний дощ, який шкодить рослинам, тваринам і, звісно, людям. Виходить, що люди самі себе отруюють!

ДОПОМОЖЕМО?

Шкода, що ми не можемо нічого зробити... Хоча, чому не можемо?! Якщо пластик не викидати і не спалювати, а збирати і вивозити на спеціальні звалища, то природі

буде легше! Адже частково сміття пускають на переробку, тобто зі старих непотрібних речей роблять нові потрібні. А якщо пластик і спалюють на спеціальних сміттєспалювальних заводах, то роблять це за такою технологією, що природі завдається менше шкоди!

ДОПОМОЖЕМО!

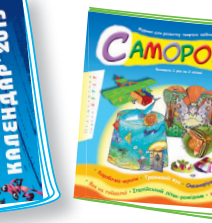
Та навіщо боротися зі сміттям, коли його можна не заводити. Поглянь: поряд із цукерками, запаяними в різні пакети, лежать цукерки, які можна зважити. Вже мінус один пакет. Запропонували в магазині купити поліетиленову сумку для покупок? Відмовляйся, адже у тебе є стильна полотняна торбочка (яку, до речі, можна пошити зі старої кофти чи спіднички – знову стане менше сміття). Подивися – де ще можна придбати щось без шкідливої упаковки. Якщо люди менше братимуть товари у яскравих шурхотливих обгортках, то виробники перейдуть до більш екологічного пакування. Перевірено!

АЩЕ ЗІ СТАРИХ РЕЧЕЙ

МОЖНА ЗРОБИТИ ЩОСЬ ЦІКАВЕНЬКЕ!

Передплати на будь-якій пошті!

Зайди на наш сайт в Інтернеті: www.feya.net.ua

редактор
Алла ЯКОВЕНКО

Столична афіша

ІЗ 6 ДО 12 ЖОВТНЯ 2014 РОКУ

АРТ-ЦЕНТРИ

ЩЕРБЕНКО АРТ-ЦЕНТР

www.shcherbenkoartcentre.com
Київ, вул. Михайлівська, 226, тел. (044) 279-53-53
Персональний проект Зінаїди Ліхачевої «Чорне намисто» (до 11 жовтня)
Час роботи: з 11.00 до 20.00, нд., пн. – вихідні.

АРТ-ЦЕНТР Я. ГРЕТЕРА

www.greter-art.com
Київ, вул.Вадима Гетьмана, 6 (ТЦ «Більшовик») Блок А, 4–6 поверх), тел. (044) 200-07-60
Заслужений художник України **Валерій Франчук «Україна. Незалежність...»**. Живопис (із 9 жовтня)

Валерій Франчук.
Церква Святого Якова, 2006

Час роботи: щодня з 11.00 до 21.00.

МУЗЕЇ

НАЦІОНАЛЬНИЙ ХУДОЖНИЙ МУЗЕЙ УКРАЇНИ

www.namu.kiev.ua
Київ, вул. М. Грушевського, 6, тел. (044) 278-13-57
Проект Павла Макова «Paradiso Perduto» (до 26 жовтня)
Час роботи: ср., чт., нд. – з 10.00 до 18.00, пт. – з 12.00 до 19.00, сб. – з 11.00 до 18.00, вт., вт. – вихідні.

НАЦІОНАЛЬНИЙ МУЗЕЙ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО ДЕКОРАТИВНОГО МИСТЕЦТВА

www.mundm.kiev.ua
Київ, вул. Лаврська, 9, корп. 29, тел. (044) 280-13-23
Сергій Савченко. «Екзистенція в площинах паперу та природних об'єктів». Живопис, графіка, таракучи (до 26 жовтня)

Сергій Савченко.
Посінь, 1997

Час роботи: з 10.00 до 18.00, вт. – вихідні.

МУЗЕЙ СУЧАСНОГО МИСТЕЦТВА УКРАЇНИ

www.modern-museum.org.ua
Київ, вул. Фрунзе, 41, тел. (044) 454-47-40
Виставка **«Арт-Плотинно»**. Українські художники: літні пленери 2014 року (до 25 жовтня)
Час роботи: з 11.00 до 19.00, пн. – вихідні.

МУЗЕЙ КНИГИ І ДРУКАРСТВА УКРАЇНИ

www.vuam.org.ua
Київ, вул. Лаврська, 5, корп. 9, (044) 280-79-76
Ольга Кваша. Ілюстрації, живопис (до 12 жовтня)

Ольга Кваша.
Оснів у моєму місті, 2011

«Безсмертний полтавець». Виставка до 245-річчя від дня народження І. П. Котляревського, українського письменника, драматурга,

громадського діяча (до 10 жовтня)
Час роботи: з 10.00 до 17.00, вт. – вихідні.

МУЗЕЙ ТЕАТРАЛЬНОГО, МУЗИЧНОГО ТА КІНОМИСТЕЦТВА УКРАЇНИ

www.tmf-museum.kiev.ua
Київ, вул. Лаврська, 9, корп. 26, тел. (044) 280-18-34
«Мертвий, і живий, і ненародженим...» (до 15 березня 2015 року)
Виставка до 200-річчя від дня народження Тараса Шевченка
Час роботи: з 10.00 до 17.00, вт. – вихідні.

ГАЛЕРЕЇ

ГАЛЕРЕЯ «АВС АРТ»

www.avsart.com.ua
Київ, вул. Воздвиженська, 106, тел. (044) 425-90-90
Андрій Гуренко «Сновидіння. Вибране». Живопис, графіка (до 18 жовтня)

Андрій Гуренко.
Червоною стежкою, 2014

Час роботи: з 11.00 до 19.00, нд., пн. – вихідні.

ГАЛЕРЕЯ «БОТТЕГА»

www.bottega-gallery.com
Київ, вул. Михайлівська, 226, тел. (044) 279-53-53
Проект Емми та Руслана Тремба «Відчуття реальності» (до 11 жовтня)
Час роботи: з 11.00 до 20.00, нд., пн. – вихідні.

ГАЛЕРЕЯ «КАЛИТА АРТ КЛУБ»

www.kalitaartclub.com
Київ, вул. Богомольця, 6, тел. (044) 253-53-24
Денис Саражин «Речі, яким ми довіряємо». Живопис (до 8 жовтня)
Катерина Косьяненко «Мамаї та Мамаївни. Короткий метр» (із 10 жовтня)
Час роботи: з 11.00 до 19.00, сб. – до 16.00, нд. – вихідні

ГАЛЕРЕЯ «ЦЕХ»

www.zeh.com.ua
Київ, вул. Фрунзе, 69, тел. (044) 591-13-69
Микола Білоус «Аполлоніда». Живопис (до 25 жовтня)
Час роботи: з 14.00 до 20.00, нд., пн. – вихідні.

ТЕАТРИ

НАЦІОНАЛЬНА ОПЕРА УКРАЇНИ ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

www.opera.com.ua
Вул. Володимирська, 50, тел. 279-11-69 (каса)
7 – Ж. Бізе – Р. Шедрін «Кармен-сйота». М. Равель «Болеро»
8 – Дж. Верді «Травіата»
9 – Й. Пахельбель, Л. В. Бетховен, Й. Брамс, Г. Форте, Е. Елгар, І. Стравінський
«Дама з камеліями» прем'єра

«Дама з камеліями».
Фото Валерій Ландар

10 – Дж. Верді «Бал-маскарад»
11 – П. Чайковський «Юланта»
12 – Л. Мінуся «Дон Кіхот»
Вистави для дітей
11 (12.00) – Б. Павловський «Білосніжка та семеро гномів»
Вартість квитків: 20–300 грн.

НАЦІОНАЛЬНИЙ АКАДЕМІЧНИЙ ДРАМАТИЧНИЙ ТЕАТР ІМЕНІ ІВАНА ФРАНКА

www.ft.org.ua
Пл. Івана Франка, 3, тел. 279-59-21 (каса)
7 – І. Карпенко-Карий «Мартин Боруля»

8 – Л. Толстой «Живий труп»
9 – «Едіт Piaf. Життя в кредит»
10 – І. Афанасьєв «Урус-Шайтан»
11 – Н. Казандакіс «Грек Зорба»
12 – А. Чехов «Чайка»
Вистави для дітей
12 (12.00) – «Попелюшка»
Вартість квитків: 20–250 грн.

НАЦІОНАЛЬНИЙ АКАДЕМІЧНИЙ ТЕАТР ІМЕНІ ЛЕСІ УКРАЇНКИ

www.rusdram.com.ua
Вул. Б. Хмельницького, 5, тел. 234-42-23 (каса)
6 – Р. Куні «Занадто щасливий батько»
7 – Р. Шерідан «Школа скандалу»
8 – Р. Куні «№13» (Шалена ніч, або Одруження Підена)
9 – В. Шекспір «Джульєтта і Ромео»
10, 12 – Д. Псафас «Потрібен брехун!» прем'єра
11 – Ж. Ф. Реньяр «Шаленство кохання»
12 (12.00) – М. Камолетті «Сімейна вечеря»
Нова сцена
7 (20.00) – О. Мардань «Жінки. Фрагмент. Скандал без антракту»
8 (20.00) – Н. Лабют «Жирна свиня»
12 (18.00) – Н. Птушкіна «Пізанська вежа»
Сцена «Під дахом»
4 – Ігор Бауершима «Над прірвою...»
5 – «Edith Piaf: життя в рожевому світі»
9 – Клавдія Шульженко. Старовинний вальс
11 – «Олександр Вертинський. Бал Господній...»
12 – «Шлюби укладаються на небесах...» (за Л. Толстим)
Початок вистав о 20.00
Вартість квитків: 20–210 грн.

КІЇВСЬКИЙ АКАДЕМІЧНИЙ ТЕАТР ДРАМИ І КОМЕДІЇ НА ЛІВОМУ БЕРЕЗІ ДНІПРА

www.drama-comedy.kiev.ua
Просп. Броварський, 25, тел. 517-89-80 (каса)
Основна сцена
7 – Х. Бергер «Брешемо чисту правду»
8 – М. Камолетті «Ідеальна пара»
9 – Г. Бюхнер «Карнавал плоті»
10 – Р. Баєр «Чотири причини вийти заміж»
11 – М. Фрей «Глядачі на виставу не допускаються»
12 – Л. Толстой «Анна Кареніна»
Вартість квитків: 40–120 грн.
Мала сцена
11 – А. Крим «Дзвінок з минулого»
12 (15.00) – Ф. Достоевський, О. Володін «Які у вас претензії до дружини?»
Вартість квитків: 60–100 грн.

КІЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АКАДЕМІЧНИЙ ТЕАТР ОПЕРАТИ

www.operetta.com.ua
Вул. Велика Васильківська, 53/3, тел. 287-26-30
8 – І. Кальман «Містер Ікс»
9 – Кармен-сйота (на музику Ж. Бізе)
10 – К. Гольдони «Груффальдіно із Бергамо» прем'єра
11 – І. Поклад «Таке єврейське щастя»
12 – К. Портер «Цілуй мене, Кеті»
Вартість квитків: 20–150 грн.

МИСТЕЦЬКО-КОНЦЕРТНИЙ ЦЕНТР ІМЕНІ ІВАНА КОЗЛОВСЬКОГО

www.operetta.com.ua
Вул. Хрещатик, 506, тел. 235-75-18
7 – З. а. І. Беспалова-Примак (сопрано), Сі Дао Оен (тенор), В. Маю (ф-но)
8 – «На оновленій землі...» Музично-літературний проект н. а. України О. Кравченка
11 – «Листи маестро Верді». Оперне дійство за участі солістів київських музичних театрів
Вартість квитків: 20–30 грн.

АКАДЕМІЧНИЙ МОЛОДИЙ ТЕАТР

www.molody.kiev.ua
Вул. Прорізна, 17, тел. 278-73-92 (каса)
7 – М. Ладо «Звичайна історія»
8 – Н. Дубіна (за І. Нечум-Левіцьким) «Кайдаші»
9 – А. Чехов «Дядя Ваня»
10 – Ф. Шиллер «Підступність і кохання» прем'єра
11 – Т. Іващенко «Empty trash» (Спалюємо сміття)
12 – І. Жаміак «Потрібно брехун!» прем'єра
Вистави для дітей
12 (12.00) – В. Глейзер «Сім бажань Зербіно»
Камерна сцена
7 – В. Сароян «Я знайду тебе, тому, що кохаю» прем'єра
9 – А. Дуус «Гра в Бога»
10 – І. Вілкіст «Сволота»
11 – С. Беккет «Чекаючи на Годо»
Вартість квитків: 40–120 грн.

КІЇВСЬКИЙ МУНІЦИПАЛЬНИЙ АКАДЕМІЧНИЙ ТЕАТР ОПЕРИ І БАЛЕТУ ДЛЯ ДІТЕЙ ТА ЮНАЦТВА

www.musictheatre.kiev.ua
Вул. Межигірська, 2, тел. 425-31-16
8, 9 – О. Родін «Видіння троянди» прем'єра
Київ Модерн-Балет: Жінки у ремінірі прем'єра
9 (13.00) – О. Білаш «Пригоди Буратіно»
10 (13.00) – Музичні класики. Класик 2-й «Балетна абетка для дітей та їхніх батьків»
11 (12.00) – М. Римський-Корсаков «Казка про царя Салтана»

12 (12.00) – П. Чайковський «Лебедине озеро»
Вартість квитків: 20–200 грн.

АКАДЕМІЧНИЙ ТЕАТР ЮНОГО ГЛЯДАЧА НА ЛІПКАХ

www.tuz.kiev.ua
Вул. Липська, 15/17, тел. 253-62-19
Велика сцена
9 (12.00) – Я. та І. Златопольські «Ярмарковий гармидер»
9 (18.00) – «Над прірвою...» (за Дж. Селінджером)
10 (18.00) – В. Шекспір «Ромео і Джульєтта»
11 (12.00) – Г. Х. Андерсен «Снігова королева»
11 (18.00) – Т. Шевченко «Сон»
12 (12.00) – М. Твен «Пригоди Тома Соєра»
12 (18.00) – Л. Андрєєв «Чарівні сабінаньки» прем'єра
Мала сцена
9 (16.00) – Г. Ібсен «Ляльковий дім»
10 (12.00) – С. Козлов «Зеленими пагорбми океану»
11 (11.00) – О. Несміян «Ти особливий»
12 (11.00) – К. Драгунська «Догоридригом»
Вартість квитків: 35–70 грн.

КІЇВСЬКИЙ АКАДЕМІЧНИЙ ТЕАТР ЛЯЛЬОК

www.akademripuppet.kiev.ua
Вул. М. Грушевського, 1а, тел. 278-58-08
11 (11.00) – М. Петренко «Про Курочку Рябу та Сонечко Золоте»
11 (13.00) – Ю. Сікало (за Ш. Перро) «Кіт у чоботях»
11 (15.00) – Б. Захерер, В. Климовський «Дюймовочка»
11 (17.00) – Н. Гернет «Чарівна лампа Алладіна»
12 (11.00) – Г. Усач, С. Єфремов «Троє поросят»
12 (13.00) – Є. Шварц «Червона Шапочка»
12 (15.00) – Є. Шварц «Попелюшка»
12 (17.00) – О. Толстой «Золотий ключик»
Вартість квитків: 40 грн.
Вистави для дорослих
10 – М. Старицький «За двома зайцями»
Вартість квитків: 50 грн.

КІЇВСЬКИЙ МУНІЦИПАЛЬНИЙ АКАДЕМІЧНИЙ ТЕАТР ЛЯЛЬОК

www.puppet-theater.kiev.ua
Вул. Миколаївська, 1, тел. 513-15-00
11 – М. Поливанова «Веселі ведмешатка»
12 – Брати Грімм «Бременські музиканти»
Початок вистав об 11.00 та 13.00
Вартість квитків: 30 грн.

АКАДЕМІЧНИЙ ТЕАТР «КОЛЕСО»

www.teatr-koleso.kiev.ua
Андріївський узвіз, 8, тел. 425-04-22
7, 8 – Ф. Дюрренматт «Портрет планети» прем'єра

«Портрет планети».
Фото Віктора Гомона

10, 11 – Жан-Батіст Мольєр «Уявно хворий»
12 (15.00) – «У Києві на Подолі, або «Де ви сохніте бельйо?»

Камірна зала

9 – Р. Шімфельфенінг «Золотий дракон»
12 – А. Шніцлер «Фатальний фірліт, або Забавки»
Вартість квитків: 50–150 грн.

АКАДЕМІЧНИЙ ТЕАТР НА ПОДОЛІ

www.theatreonpodol.com
Андріївський узвіз, 206, тел. 425-54-89
Театральна вітальня
7 – О. Арбузов «Старомодна комедія»
8 – Фантазія-шансон «Люксембурзький сад»
9 – М. Лоранс «Мос століття»
11 – М. Булаков «Щоденник молодого лікаря»
12 – «Що я бачив уві сні» (за Л. Толстим)
прем'єра
Вартість квитків: 50–70 грн.
У приміщенні Малої зали Палацу мистецтв «Україна»
7 – М. Камолетті «La bonne Anna, або Як зберігти сім'ю»
8 – О. Коломієць «Фараони»
9 – Б. Акунін «Дзеркало Сен-Жермена»
10 – М. Горький «На дні»
12 – К. Гольдони «Трактирниця»
Вартість квитків: 70–90 грн.

НОВИЙ ТЕАТР НА ПЕЧЕРСЬКУ

www.newtheatre.kiev.ua
Вул. Немировича-Данченка, 5, тел. 285-65-50
10 – К. Гольдони «Арлекін – слуга двох панів»
11 (18.00) – Н.-М. Штокманн «Корабель не прийде»
12 (18.00) – В. Пелевін «П'ять оповідань Пелевіна»
Вартість квитків: 70–100 грн.

НОВИЙ УКРАЇНСЬКИЙ ТЕАТР

www.nut.kiev.ua
Вул. Михайлівська, 24ж, тел. 279-32-78
Верхня сцена
11 – А. Чехов «Беззахисні створіння»
12 – Т. Ульямс «Скляний звіринець»
Нижня сцена
10 – Р. Горбик «Невинні люди» прем'єра
Вартість квитків: 100 грн.

Театр «Сонечко» («Божья коровка»)

Верхня сцена
11 (12.00) – С. Козлов «Як Леვენятко і Черепашка співали пісню»
12 (12.00) – «Чарівна кісточка»
Початок вистав о 12.00
Нижня сцена
12 (11.00) – В. Орлов «Золоте курчатко»
Вартість квитків: 50 грн.

ТЕАТР «ЗОЛОТІ ВОРОТА»

zoloti-vorota.kiev.ua
У приміщенні Театру пластичної драми на Печерську
Вул. Шовковична, 7а, тел. 501-85-95
10 – Я. Пулінович «Наташина мрія»
Вартість квитків: 60 грн.

КІЇВСЬКИЙ ТЕАТР «АКТОР»

www.teatr-aktor.kiev.ua
Вул. Велика Житомирська, 40, тел. 362-50-50
8 – А. Герні «Листи любові»
12 (17.00) – А. Осецька «Смак черешні»
Вартість квитків: 50 грн.

КІЇВСЬКА АКАДЕМІЧНА МАЙСТЕРНЯ ТЕАТРАЛЬНОГО МИСТЕЦТВА «СУЗІР'Я»

www.suzirja.org.ua
Вул. Ярославів Вал, 146, тел. 272-41-88
9 – В. Аїм «Випадкове танго»
10 – Л. Хохлов «Довершений Чарлі»
11 – К. Абе «Жінка у пісках»
Вартість квитків: 50–150 грн.

Мікросцена

Вул. Ярославів Вал, 16
11 – М. Цветаєва «Душа сбулась...»
12 – Х. Левін «Холостятки і холостячки»
Початок вистав на Мікросцені о 19.30
Вартість квитків: 50 грн.

КЛАСИЧНИЙ ХУДОЖНИЙ АЛЬТЕРНАТИВНИЙ ТЕАТР

www.teatrkhk.kiev.ua
тел. 247-48-10
У приміщенні Будинку актора
Вул. Ярославів Вал, 7

12 – Лопе де Вега «Собака на сні»
Вартість квитків: 50–100 грн.

КАМЕРНИЙ ТЕАТР-СТУДІЯ «ДИВНИЙ ЗАМОК»

www.divozamok.at.ua
Вул. Єреванська, 11, тел. 242-63-18
9 (19.30) – Т. Шевченко «Тополя»
12 (16.00) – О. Іванченко «Дурнуватий Йотаро, або Казка про чарівне віяло»
Вартість квитків: 30–50 грн.

КОНЦЕРТНІ ЗАЛИ

НАЦІОНАЛЬНИЙ БУДИНОК ОРГАННОЇ ТА КАМЕРНОЇ МУЗИКИ

www.organhall.kiev.ua
Вул. Велика Васильківська, 77, тел. 528-31-86
6 – Г. Бубнова (орган), Т. Рой (флейта), О. Госачинський (віолончель)
8 – З. а. М. Ліпінська (меццо-сопрано), В. Чікіров (ліричний баритон), М. Сидоренко (орган)
9 – Н. а. І. Кучер (віолончель), І. Харченко (орган), Т. Рой (флейта)
10 – І. Ішак (контртенор), Г. Бубнова (орган), Т. Рой (флейта)
11 – Концерт майстрів мистецтв до 35-річчя творчої діяльності н. а. І. Калиновської (орган)

НАЦІОНАЛЬНИЙ ФІЛАРМОНІЯ УКРАЇНИ

www.filarmonia.com.ua
Володимирський узвіз, 2, тел. 278-16-97 (каса)
8 – Творча майстерня Мирослави Которович – камерний ансамбль «Артематта». М. Которович (скрипка), В. Тичина (віолончель), В. Чернявський (альт), Н. Стець (контрабас), Л. Шаповалов (ф-но), з. д. м. Й. Созанський (диригент)
10 – Академічний симфонічний оркестр НОУ, н. а. Р. Кофман (диригент), Ф. Коллі (ф-но) Італія
11 – Концерт циклу «Педагог і його учні»
Композитор, н. а. О. Костін

ЦИРК

НАЦІОНАЛЬНИЙ ЦИРК УКРАЇНИ

www.circus.kiev.ua
Пл. Перемоги, 2, тел. 486-39-27 (каса)
Програма «Магічне коло»
Вартість квитків: 50–150 грн.

Примітка
У репертуарі можливі зміни.
Початок вистав о 19.00, якщо не зазначено інший час

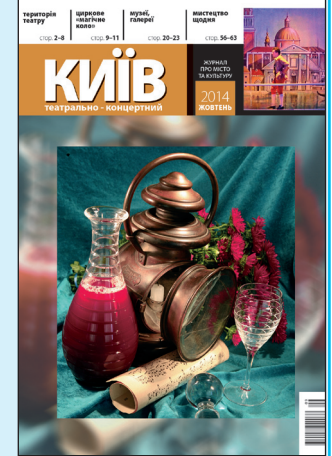
ВІД РЕПЕТИЦІЇ – ДО АНШЛАГУ

Вийшов друком № 9 журналу «Театрально-концертний КІЇВ».

У будь-якій справі конкуренція є дуже корисною. Але що стосується театрального мистецтва, то тут існує небезпека заплутатися у численних пропозиціях, якими майорять афіші.

І коли ви плануватимете похід у театр – обов'язково зверніть увагу на ці назви. Тільки про квитки подбайте завчасно, бо ці спектаклі, як правило, збирають аншлаги. «Бабине літо», «Кайдашева сім'я», «Глядачі на виставу не допускаються», «Четверга сестра», «Минулого літа в Чулимську» – постановки, що стали візитівками своїх театрів, пройшли на сцені десятки, а то й сотні разів, гастролювали, брали участь у фестивалях і подарували неймовірні відчуття тисячам театралів.

Вони різні за жанром, змістом, тональністю, але після перегляду цих постановок, даруйте за банальність, бу-

денні клопоти і проблеми бодай ненадовго відступають. Також у журналі – розповідь про нову шоу-програму Національного цирку України «Магічне коло», репортаж із репетиції вистави «Потрібен брехун!» Національного театру імені Лесі Українки, інтерв'ю з режисером Стасом Жирковим, який очолює театр «Золоті ворота», анонси найцікавіших кіно

ОГОЛОШЕННЯ

Міністерство культури України, Центральний комітет профспілки працівників культури з глибоким сумом сповіщають про тяжку втрату – пішов із життя віце-президент, академік Національної академії мистецтв України, завідувач кафедри організації театральної справи Київського національного університету театру, кіно і телебачення імені І. Карпенка-Карого, за-

служений діяч науки і техніки України, доктор мистецтвознавства, професор

Ігор Дмитрович БЕЗГІН

Видатний учений, талановитий педагог, театральної діяч, організатор театральної справи, автор, редактор, перекладач понад 200 наукових праць Ігор Дмитрович є знаковою постаттю в українському ми-

стецтві та науці. Він вперше у вітчизняній науці теоретично обґрунтував і дослідив проблеми організації діяльності творчих колективів у виконавському мистецтві, понад 30 років очолював кафедру організації театральної справи у Київському національному університеті театру, кіно і телебачення імені І. Карпенка-Карого.

Під його навчально-методичним керівництвом отри-

мали вищу спеціальну освіту понад 800 театральних менеджерів, більшість із яких нині адміністративно очолюють театри України та їхні підрозділи, успішно працюють у неприбутковій сфері культури та в шоу-бізнесі.

Національна мистецька наука зазнала непоправної втрати.

Висловлюємо щирі співчуття рідним та близьким покійного. Світла йому пам'ять.

ДЕРЖАВНЕ АГЕНТСТВО УКРАЇНИ З ПИТАНЬ КІНО

оголошує конкурс на заміщення вакантних посад державних службовців:

Головний спеціаліст юридичного відділу – 1 вакансія, 1 вакансія (декретна відпустка).

Вимоги до стажу кандидатів:

Стаж роботи за фахом у державній службі у сфері правової діяльності на посаді провідного спеціаліста не менше 3 років або у сфері правової діяльності на посаді провідного спеціаліста на державних підприємствах не менше 5 років.

Головний спеціаліст фінансово-економічного відділу – 4 вакансії, 1 вакансія (декретна відпустка).

Вимоги до стажу кандидатів:

Стаж роботи за фахом на державній службі у сфері економіки та фінансів на посаді провідного спеціаліста не менше 3 років або у сфері економіки та фінансів на посаді провідного спеціаліста на державних підприємствах не менше 5 років.

Головний спеціаліст відділу формування та реалізації програм створення та розповсюдження національних фільмів управління державного регулювання та реалізації кінопроектів – 2 вакансії.

Головний спеціаліст сектору міжнародного співробітництва – 1 вакансія.

Головний спеціаліст сектору запобігання та виявлення корупції – 1 вакансія.

Головний спеціаліст сектору внутрішнього аудиту – 1 вакансія.

Головний спеціаліст сектору зв'язків із громадськістю та ЗМІ – 1 вакансія (декретна відпустка).

Вимоги до стажу кандидатів:

Стаж роботи за фахом на державній службі на посаді провідного спеціаліста не менше 1 року або стаж роботи за фахом в інших сферах управління не менше 3 років.

Основні вимоги до кандидатів:

- громадянство України;
- вільне володіння державною мовою;
- повна вища освіта відповідного професійного спрямування за освітньо-кваліфікаційним рівнем магістра, спеціаліста;

– бажано післядипломна освіта у сфері управління: магістр державного управління за відповідною спеціалізацією.

До заяви про участь у конкурсі, в якій зазначається про ознайомлення заявника зі встановленими законодавством обмеженнями щодо прийняття на державну службу та проходження державної служби, додаються наступні документи:

- заповнена особова картка (форма П-2 ДС) з відповідними додатками;

– копії документів про освіту, підвищення кваліфікації, присвоєння вченого звання, присудження наукового ступеня;

– дві фотокартки розміром 4 x 6 см;

– копія документа, який посвідчує особу;

– декларація про майно, доходи, витрати і зобов'язання фінансового характеру за минулий рік за формою, передбаченою Законом України «Про засади запобігання і протидії корупції»;

– копія військового квитка (для військовослужбовців або військовозобов'язаних);

– копія трудової книжки;

– копія свідоцтва про загальнообов'язкове державне соціальне страхування;

– копії документів про пільги (у разі наявності).

Може подаватися також додаткова інформація стосовно професійного рівня і репутації (характеристики, рекомендації, наукові публікації тощо).

Документи для участі в конкурсі приймаються протягом **30 календарних днів** від дня опублікування оголошення.

Додаткова інформація щодо основних функціональних обов'язків, розміру та умов оплати праці надається державним агентством України з питань кіно за адресою: м. Київ, вул. Лаврська, 10, кім. 415.

Тел. для довідок: 280-03-19.

Конкурсна комісія

Мінкультури проти насильства і нетерпимості

Міністерство культури України висловлює обурення у зв'язку з жорстоким побиттям директора Центру візуальної культури та викладача кафедри культурології Києво-Могилянської академії Василя Черепанина.

Мінкультури наголошує на цінності діяльності Центру візуальної культури для українського культурного середовища. Ми засуджуємо насильство за погляди, яких

дотримуються члени цієї інституції (як і за будь-які інші), і вважаємо це проявом нетерпимості, котра суперечить принципам демократії.

«Насильство і залякування не можуть бути методом впливу на культурне середовище. Сподіваємося, що правоохоронні органи знайдуть і покарають винних у цьому злочині», – прокоментував напад міністр культури Євген Нищук.

Бажаємо швидкого одужання Василю Черепанину.

Національна філармонія України оголошує про результати проведення конкурсу на заміщення вакантних посад артистів-вокалістів (солістів) (бас, баритон).

30 вересня 2014 року в Національній філармонії відбувся

конкурс на заміщення вакантних посад артистів-вокалістів (солістів) (бас, баритон).

За результатами конкурсу переможцями стали:

ОЛЕКСАНДР ХАРЛАМОВ (бас), **АНДРІЙ МАСЛАКОВ** (баритон).

Ігор Гирич
Київ XIX–XXI ст.
Путівник

Книжку можна придбати у видавництві за адресою: вул. Васильківська, 1 (ст. м. «Голосіївська») Довідки за тел.: (044) 498-23-64

■ БЕЗОПЛАТНЕ ОГОЛОШЕННЯ

Умови для публікації безоплатних оголошень у тижневику «Культура і життя».

1. Подача оголошення будь-яким передбаченим для цього способом вважається письмовою згодою фізичної особи на обробку її персональних даних та їхню публікацію у відповідних межах.

2. Безоплатно приймаються приватні оголошення на теми, пов'язані з культурою (приватні уроки музики, вокалу, подарую книжку, картину, шукаю роботу в театрі, продаю музичний інструмент, приймаю замовлення на виготовлення народного одягу тощо).

3. Подана інформація друкується українською та російською мовами.

4. Безоплатні оголошення приймаються на вирізаних із газети купонах та

– надісланих поштою;

– по телефону/факсу +38 (044) 498-23-64;

– за допомогою СМС-повідомлень на номер телефону +38 (067) 394-97-21 згідно з формою купона;

– в редакції газети: Україна 03040, м. Київ, вул. Васильківська, 1;

– через електронну пошту згідно з формою купона nvu.kultura.sale@gmail.com.

5. На одному купоні можна замовити публікацію лише одного приватного оголошення.

6. Безоплатне оголошення публікується протягом двох тижнів із часу його отримання.

7. Кількість безоплатних оголошень від однієї фізичної особи не може перевищувати трьох за місяць.

8. Текст оголошення повинен починатися з предмету оголошення.

9. Оголошення про загублені документи приймаються лише в редакції.

10. Редакція залишає за собою право редакторських правок у поданому оголошенні. Інформація, яка не відповідає зазначеним умовам, НЕ ПУБЛІКУЄТЬСЯ.

11. Обсяг оголошення – до 25 слів.

12. Претензії з приводу затримки чи втрати оголошень, відправлених поштою, редакція не приймає.

13. Оголошення, подані для газети, надалі дублюватимуться на порталі uaculture.com.

14. Редакція може змінювати вимоги щодо змісту та умов публікації оголошень.

15. У випадку виявлення недобросовісної інформації (подання оголошення на чужі номери телефонів або адреси) редакція передає відповідні матеріали для розслідування правоохоронним органам.

Редакція застерігає: відповідальність за інформацію в оголошеннях несуть їх подавачі, зміст поданого оголошення повинен відповідати вимогам чинного законодавства та нормам моралі.

Безоплатне оголошення

Текст оголошення _____

_____

_____

_____

Телефон _____

ПІБ _____

_____

Адреса _____

_____

_____

Підпис _____

редактор
Руслан ОНОПРИЄНКО

ПІСЛЯМОВА

**ДП «Національне газетно-журнальне видавництво»
ПРОПОНУЄ:**

Повний PR-супровід фестивалів

громадських ініціатив та акцій, вернісажів і виставок

● Медіа та інформаційне партнерство

● Організація прес-конференцій та прес-турів

● Дизайн і верстка, підготовка до друку листівок, каталогів, збірників тез, книг і періодичних видань

● Поліграфічні послуги: друк від візитки до подарункового фотоальбому

● Фотозйомка – репортажна, студійна

● Реклама в загальноукраїнських та регіональних ЗМІ

Мистецтво і революція

Наталія МУСИЄНКО

Коли 1756 року французький просвітник Оноре Габріель Мірабо ввів до наукового словника поняття «цивілізація», він мав на увазі засноване на засадах розуму та справедливості суспільство.

Пізніше німецький філософ Освальд Шпенглер песимістично розглядав цивілізацію як «закостеніння» органічного життя культури, її розпад та перетворення праці на механічну роботу, яка виключає творчість. Сучасний американський вчений Самуель Гантінгтон створив теорію про зіткнення різних цивілізацій у епоху сьогодення і водночас визначив цивілізацію як культурну спільність найвищого рангу та найширший рівень культурної ідентичності людей.

Цивілізаційні та культурні процеси, особливо в їхніх кризових стадіях, постійно перебувають у фокусі вчених. Вивчення цивілізаційних розломів та новітніх культурних парадигм потребують особливої відповідальності від тих дослідників, які долучаються до аналізу, знаходячись в епіцентрі подій.

Нині, в 2014 році, таку роль виконують вчені України, які з одного боку, повинні збирати різноплановий емпіричний фактаж, що свідчить про цивілізаційний вибір України, а з другого – раціонально узагальнювати його, емоційно переживаючи разом із тим кожен мить соціально-культурного злету своєї країни.

Особлива роль у революційних подіях в Україні 2013–2014 рр. належить мистецтву. Мистецький фактор взагалі є доленосним для України, де завжди політичні пасіонарії рекрутувалися з мистецтва.

Після того, як занепадала козацька держава, український народ творив державу у своєму мистецтві. І це цілком природно для України, яка була і залишається носієм емотивного начала і не знала обмеження класичного європейського раціоналізму та прагматизму.

А, отже, і проблема керманіча часто пов'язується з мистецтвом. Невипадково, Іван Мазепа був композитором, а Іван Франко – політиком.

Символами революції стали сцена, мікрофон, намет та телевізор. Телебачення ретранслювало перманентний грандіозний гешпінг, якого ще не бачив світ, і зробило цей світ його безпосереднім учасником.

Антимайдан також використовував мистецтво. В основному, естрадних виконавців, які виконували російські чи радянські твори, а тим часом на помаранчевих сценах домінували рок-виконавці з українськими піснями. Звичайно, і там, і там відбувалося характерна для нашої епохи постмодерну, еклектична суміш жанрів, проте саме артистичні доміанти майданів органічно ілюстрували основні міфологеми різних кольорів. Помаранчевий рок створював новий світ з новими міфами та героями, з новими правилами гри: з чистими руками і бандитами у тюрмах. Ностальгічна радянська естрада блакитно-білих повертала до старих ідеалізованих міфологем тих часів, коли теж траплялися чисті руки і часом деякі бандити сиділи у тюрмах. Нове і старе в мистецтві ввійшло у конфронтацію, що підсилювалося цілою низкою соціаль-

них, економічних і, перш за все, – психологічних чинників і ретранслювалася телебаченням, перетворюючись на вихіді у політику.

Газета «Культура і життя»

№ 40 (4611), 3–9 жовтня 2014 р.

Виходить із 7 жовтня 1923 року
Свідомство про реєстрацію
КВ № 1026 від 26.10.94 р.

Засновники

Міністерство культури України, Український комітет профспілки працівників культури, редакція газети

Черговий редактор

Євген БУКЕТ

Адреса редакції

03040, м. Київ, вул. Васильківська, 1
Тел.: +38 (044) 498-23-65
nvu.kultura@gmail.com

Видавець

Національне газетно-журнальне видавництво

Генеральний директор

Роман РАТУШНИЙ

Видавнича рада

Сергій ВАСИЛЬЄВ, Олег ВЕРГЕЛІС, Яніна ГАВРИЛОВА, Валерій ГРИЦЕНКО, Вадим ДОРОШЕНКО, Віктор фон ЕРЦЕН-ГЛЕРОН, Олесь ЖУРАВЧАК, Наталка ІВАНЧЕНКО, Наталія КОВАЛЬ, Андрій КУРКОВ, Наталія ЛИГАЧОВА, Лариса НІКІФОРЕНКО, Руслан ОНОПРИЄНКО, Роман РАТУШНИЙ, Віталій САТАРЕНКО, Анатолій СЕРИКОВ, Артем СТЕЛЬМАШОВ, Ліліана ФЕСЕНКО, Антон ФІЛАТОВ

Адреса видавництва

03040, м. Київ, вул. Васильківська, 1
Тел.: +38 (044) 498-23-65

Інтернет-портал <http://uaculture.com>

Дизайн та верстка

Сергій ЗАДВОРНИЙ

Віддруковано в ТОВ «МЕГА-Поліграф»,

м. Київ, вул. Марка Вовчка, 12/14

Тел.: (044) 581-68-15

e-mail: office@mega-poligraf.kiev.ua

Розповсюдження і реклама

Тел.: +38 (044) 498-23-64; +38 (067) 474-55-84

Редакція не публікує колективні листи та звернення
Публікуючи проблемні матеріали, редакція, окрім спеціально обумовлених випадків, подає лише авторський погляд.

Передрук і відтворення текстових та ілюстративних матеріалів «Культури і життя» – тільки з письмового дозволу редакції.

© «Культура і життя», 2014

ПЕРЕДПЛАТА НА ГАЗЕТУ ТРИВАЄ

Передплатна ціна на 2015 рік:
півріччя – 89,19 грн; 3 місяці – 45,42 грн;

У передплатній ціні враховано вартість доставки до вашої поштової скриньки і вартість оформлення абонементу.

Передплатний індекс
60969

Наклад 6 000

Ціна договірною

4 18 20 157 19 40 01 31 40